Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פּרייז 20 גראשען

הײנט 8 זײטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטײאישע פּאָליטיש - נײַעס-טעגליכע מאָרגן - צײַטונג

Nr. 76/1361 | Łódź, Czwartek 22 marca 1928 r. | זעקסטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דאָנערשטאָג ב׳ ניסן תרפ״ח | Nr. 71/1166

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

נײַע ליטווישע נאָטע צו פּױלען

בעשטימט דעם צוזאַמענשטעל פון דער דעלעגאַציע צו די שלום-אונטערהאַנדלונגען.

קאָװנאָ, 21. (א.ה.) ס׳איז שוין פאַרגעברייטעט אַ נײַע נאָטע צו דער פּױלישער רעגירונג, װאָס רעכענט אױס די מיטגלידער פון דער ליטװישער דעלעגאַציע צו די אינטערהאַנדלונגען מיט פּױלען, צװ. אַנד. בעטס אַריין אין דער דעלעגאַציע ד״ר סאַיניוס דער שעף פון דער אַדמיניסטראַציע-אָפּטײלונג אין ליטװישען אױסערן-מיניסטעריום און, מאַרשײנליך, אױך דער ליטװישער געזאַנדטער אין פּאַריז קלימאַס.

די מיניסטאָרען בלײַבען בײַ זײערע סײם און סענאַט-מאַנדאַטען.

װאַרשאַ, 21. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די מיניסטאָרען, װעלכע זענען אױסגעװעהלט געװאָרען אַלס דעפּוטאַטען אָדער סענאַטאָרען האָבען בעשלאָסען נישט אָפּצואָגען זיך פון זײערע מאַנדאַטען.

פון לאָדז װעט אַזױאַרום אַרײַנגעהן אין סײם פון ליסטע אײנס נישט דער נ.׳פּעראָװיעץ װאַשקעװיטש, נאָר דער האַנדעלס-מיניסטער טשעכאָװיטש.

פאַר דער ערעפענונג פון נײַעם סײם.

װאַרשאַ, 21. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די נײַ אױסגעװעהלטע רעפּוטאַטען פון די פערשידענע פּאַרטײען הײבען זיך שוין אָן צוזאַמענצופאָהרען נאָך װאַרשאַ. אין די סײם-קולואַרען װערט די בעװעגונג לעבעדיגער.

אױף פרײטאָג און שבת זענען בעשטימט די בעראַטונגען פון אַלע סײם-קלובען. אױף די בעראַטונגען װעלען די קלובען שוין אָננעהמען בעשלוסען מכּוח די װאַהלען פון די סײם-מאַרשאַלקעס.

הײנט איז פאָרגעקומען די אַלגעמײנע פערזאַמלונג פון די פּאַרלאַמענטאַרישע בעריכטס-אָפּגעבער, עס איז געװעהלט געװאָרען אַ נײַע פערװאַלטונג, אין װעלכע ס׳איז אַרײַן אַלס פּרעזעס באַזילעװסקי, װיצע-פּרעזעס װיעזשינסקי, פערװאַלטונגס-מיטגלידער דער מיטאַרבײַטער פון „נײַעם פאָלקסבלאַט״ ב. זינגער פון „ראָבאָטניק״ באַסקי און פון „קוריער פּאָראַנני״ סאָכאַניאַװסקי.

פּ.פּ.ס. בעקומט נאָך אַ סענאַטאָר

גורל צװישען פּ. פּ. ס. און ענדעקעס אױסגעפאַלען לטובת פּ.פּ.ס.

װאַרשאַ, 21. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הײנט איז פאָרגעקומען די זיצונג דער מלוכה׳שער הױפּט-װאַהל-קאָמיסיע צום סײם און סענאַט.

אױף דער זיצונג איז פאָרגעקומען דער גורל צװישען פּ.פּ.ס. און ענדעקעס װעגען צװײטען סענאַטאָר-קאַנדידאַט פון דער מלוכה-ליסטע דער גורל איז אױסגעפאַלען לטובת פּ.פּ.ס. די פּ.פּ.ס. װעט אַזױאַרום בעקומען נאָך אַ סענאַטאָר — דעם בעקאַנטען שריפטשטעלער אַנדזשעי סטרוג.

שטיצען די רעגירונג פאָדערט דער װאַרשאַװער קרײַז-קאָמיטעט פון פּ.פּ.פּ.

װאַרשאַ, 21. (א.ה.) דער װאַרשאַװער קרײַזקאָמיטעט פון פּ.פּ.ס. האָט בעשלאָסען זיך צו װענדען צו די צענטראַלע אָרגאַנען פון דער פּאַרטײ אַז זי זאָל אָנקניפּען בעציהונגען מיט דער רעגירונג און שטיצען איהרע בעמיהונגען. די ראָזינע שטעלונג װעט אָנטרעפען אױף אַ װידערשטאַנד פון דער צענטראַל לײַטונג און װעט פערשאַרפען די אינערליכע בעציהונגען אין דער פּאַרטײ.

װאַרשאַ, 21. (א.ה.) מאָנטאָג װעט פאָרקומען די קאָנסטיטואירענדע זיצונג פון פּיאַסט קלוב. ס׳װעט אױך בעטראַכט װערען די שטעלונג פון קלוב צו די פערשידענע גרופּען אין סײם.

שבת װעט פאָרקומען די קאָנסטיטואירענדע זיצונג פון װיזװאָלעניע.

גענעראַל שיקאָרסקי דימיסיאָנירט.

װאַרשאַ, 21. (טעלעפאָניש) אין „רושעניק פּערסאָנאַלני״ פון קריגס-מיניסטעריום איז פערעפענטליכט אַ פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט אַז גענעראַל שיקאָרסקי װערט בעפרײַט פון זײַן אַמט אַלס לײַטער פון לעמבערגער קאָרפּוס. קײן נײַעם אַמט װערט גענעראַל שיקאָרסקין נישט איבערגעגעבען.

גענעראַל שיקאָרסקי, װעלכער האָט זיך ערקלערט פאַר אַ געגנער פון מאַרשאַל פּילסודסקי איז דורך די רעכטע בעטראַכט געװאָרען אַלס צוקונפטיגער דיקטאַטאָר פון זײער צד.

רעסטאָראַן METROPOL Moniuszki 1, tel. 11-04.

הײנט דאָנערשטאָג, ד. 22. מערץ
בעקעפּיס
פון דער בעק. יודיש. לידער-זינגערין פּר׳
אין אַ גאַנץ נײַעם רעפּערטואַר.

הילדא דוליצקא
ס׳נעהמען אָנטײל די בעקאַנטעסטע אַרטיסטישע כּחות.
יעדער בעזוכער בעקומט אַן אָנדענקען.

שפּריט של פּסח
װי אױך
ליקער
פון אַלע פירמעס אין פּױלען
אױף הורט מיט שװײצעדסקעס פּרײזעס
פאַר סוחרים פון 15 ליטער אָן
צו בעקומען אין דער לאַנגיעהריג עקזיסטירענדער הורטאָװער װײַנהאַנדלונג א. ד. פּ.
„OINKOL״ אינהאַבער א. י. באַסילעװ
לאָדז. צעגעלניאַנאַ 32, טעל. 25-58.
די פירמע עקזיסטירט פון יאָהר 1890.

דאַנקזאַגונג.
מיר דריקען אױס אונזער הערצליכסטען דאַנק דעם װיצע-פּרעזעס פון צענטראַלען קלײנהענדלער-פעראײן, זאַװאַדזקאַ 5, מיטגליד פון דער פאָלקספּאַרטײ אין פּױלען, ה׳ קירשבױם פאַר זײַן שטאַרקען בעמיהען זיך װעגען אונזער עקזיסטענץ. מיר װינשען איהם, אַז זײַנע קרעפטען זאָלען זיך בײַ איהם שטאַרקען, כּדי ער זאָל קענען שטענדיג שטעהן אױף דער װאַך און אַרבײַטען צום גוטסטען פון כּלל. מיר װינשען איהם אַ גליקליכען יום-טוב.
משה ראָזענװאַלד און פרױ.

נאָך לאַנגע און שװערע לײדען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 44 יאָהר, אונזער הײסגעליבטער פאָטער, ברודער און אָנקעל
נ״ע שלמה דוד בן ר׳ ז״ל רױטמאַן
(לאַנגיעהריגער סוחר און בירגער פון דער שטאָט לאָדז)
די לױ׳ קומט פאָר הײנט, דאָנערשטאָג, 1 אַ זײגער בײַטאָג פון טרױער-הױז, נאָװאָמיעסקאַ 4, װעגען װאָס עס טײלען מיט אין גרױס צער די טיפטרױערנדע הינטערבליבענע.

צו קאָנקורענץ-פּרײזען!
לכבוד פּסח!
פערשידענע װינער שטיהל און גאַלאַנטעריע-מעבעל
פון גרעסטען ביז׳ן קלענסטען קװאַנטום פון די װעלט-בערימטע און עלטסטע פירמע
Tow. Akc. Fabryki Mebli Giętych
„Wojciechów״
קען מען בעקומען נאָר בײַ דעם הױפּט-פערטרעטער אױף לאָדז און אומגעגענד
א. װ. שעראַקאָװיאַק, נאַפּיורקאָװסקי 44
(רוג קילינסקי)
צופאָהר-טראַמװײַ נומ׳ 17 און 4. צופאָהר-טראַמװײַ נומ׳ 17 און 4.
צו קאָנקורענץ-פּרײזען!

אַן׳אַנשטענדיגער
יונגערמאַן
זוכט אַ פּאָסטען אין אַ גאָרן-געשעפט, עװענטועל פון אַ צװײטע בראַנזשע געגען אַ קלײן געהאַלט. בעסטע רעפערענצען. אָפּפערטען אונטער „גאָרן-בראַנזשע״. 998

מאַקאַראָנען
כּשר לחג הפּסח!
דערמיט האָבען מיר דעם כּבוד מיטצוטײלען אונזער ג׳ קונדשאַפט, אַז מיר בעזיצען אַ רײַכען אױסװאַהל פון פערשידענע
צוקערװאַרען, שאָקאָלאַד, באָקאַליען
פון אײגענער אױסאַרבײַטונג װי אױך פון פערשידענע אַנדערע פירמעס. אױף לאַגער בעזיצען מיר אױך מאַלינע-זאַפטען כּשר לחג הפּסח.
מיט אַכטונג מ. ה. װראָבלעװסקי
נאָװאָמיעסקאַ 21, טעל. 40-35
די פירמע עקזיסטירט פון 1800 יאָהר.
רעעלע בעהאַנדלונג. מעסיגע פּרײזען.

די לאַגע אין עבר-הירדן ווערט ערנסט.

די רעגירונג בעוואפענט די בעדואינער.

לאָנדאָן, 21 (טעלעגראַפיש דורך יט"א). „דיילי עקספרעס" טיילט מיט, אז טראָץ די אָפיציעלע הכחשות איז די לאַגע אין איראק און עבר-הירדן זעהר ערנסט. די יודישע בעפעלקערונג איז בעאומרוהיגט און האָט מורא פאַר די אָנגריפען פון די וואהאביטען. די ענגלישע אעראָפלאַנען מאַכען אויסשפּורען אין די גרעניץ-פּונקטען.

ירושלים, 21 (טעלעגראַפיש דורך יט"א). די רעגירונג פון עבר-הירדן האָט אָנגענומען א רייה מאַסנאהמען צו זיכערען די גרעניצען געגען די אָנגריפען פון די וואהאביטען. די רעגירונג האָט בעוואָפענט די בעדואינער פון עמון.

ירושלים 21 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) דער קעניג פון העדזשאס— איבן-סאוד האָט אַרויסגעשיקט ספּעציעלע רייטער-שליחים אַנצוזאָגען דעם וואהאביטישען שיק, וועלכער האָט מאַרשירט מיט 10 טויזענד מאַן אויף איראַק. די שליחים האָט זיך איינגעגעבען איבערצוצייגען דעם שעיק, אז די פאָלגען פון מאַרשירען אויף איראַק וועלען זיין זעהר טרויעריגע. דער שעיק האָט איבערגעריסען זיין מאַרש אויף איראַק.

צו דער מערת המכפלה
וועלען צוגעלאזען ווערען אויך, נישט מוסולמענער.

ירושלים 12 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) די מערת המכפלה, צו וועלכע עס האָבען געהאַט א צוטריט נאָר מוסולמענער, וועט איצט געעפענט ווערען פאַר נישט מוסולמענער פאַר אַן אָפּצאָהל פון 5 שילינג. דער דאָזיגער בעשלוס איז אָנגענומען געוואָרען דורכ'ן העכסטען מוסולמענישען ראַט.

זוהן פון ראַבינער מזא"ה בלייבט אין אַרעסט.

מאָסקווא, 21 (יט"א טעלעגראַפיש. די השתדלות וועגען ערלויבען דעם זוהן פון ראַבינער מזא"ה צו פאָהרען קיין ארץ-ישראל האָט נישט געהאַט לעת עתה קיין ערפאָלג. ס'איז נאָר געלונגען אויסצופּועל'ן, אז מאז"ה זאָל נישט פערשיקט ווערען קיין סיביר און זאָל בלייבען אין ארעסט אין מאָסקווא.

די פעלקישע פרעסע איז מגיר...
זיי ווילען דוקא מאַכען אַ שפּיאָן פאַר א יוד

בערלין, 21 (יט"א טעלעגראַפיש). די גאַנצע פעלקישע פרעסע ברענגט גיפטיג-אַנטיסעמיטישע אַרטיקלען, אז דער יודישער אָפיציר איזידאָר נאָרבערג איז אָנגעקלאָגט אין לאַנדעס-פערראַט און אין שפּיאָנאַזש לטובת די סאָוויעטען. די יט"א האָט זיך אָבער דערוואוסט, אַז נאָרבערג איז נישט קיין יוד נאָר אַ ריינער אַריער.

בעגרעניצט די יודישע שחיטה אין פּרייסען.

בערלין, 21 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) אויף דער פּלענאַר-זיצונג פון פּרייסישען לאַנד-טאַג איז בעטראַכט געוואָרען דער פאָרשלאַג וועגען בעגרעניצען די יודישע שחיטה אין די שטעט, פּראָפּאָרציאָנעל לויט דער צאָהל פון דער יודישער בעפעלקערונג. דער פאָרשלאַג איז אָנגענומען געוואָרען. דער פאָרשלאַג וועגען בעטויבען די בהמות דורך עלעקטריע איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

אַ גרויסע דאָרף-שׂרפה.

קאַלאָ, 21 (טעלעפאָניש). אין דאָרף בוזשעוו, קאָלער קרייז, לאָדזער וואָיעוואודזטווע איז עהערנעכטען בייגאַכט אויסגעבראָכען אַ מורא'דיגע שׂרפה, וועלכע האָט געדויערט 5 שעה צייט. עס זענען אַרויסגערופען געוואָרען 13 אָפּטיילונגען פון פייערלעשער פון די אַרומיגע שטעטלעך. עס האָבען אָפּגעברענט 22 הייזלען, שאָפּעס און אינווענטאַר. דער שאָדען בעטרעפט 300 טויזענד זל. פיל פאַמיליעס זענען געבליבען אָהן דאַך איבער'ן קאָפּ. די לאָדזער וואָיעוואודזטווע איז אַלאַרמירט געוואָרען צו שיקען הילף פאַר די נשׂרפים.

דער פּלאַן פון אַ יודישער רעפּובליק אין ביר-בידזשאַן
האט פאר זיך גלענצענדע פּערספּעקטיוועז.

אַנ'אינטערוויו מיט'ן סאָוויעטישען אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז.
קאָרעספּאָנדענט פון ניו-יאָרק צום „נ. פאָלקסבלאַט".

די ניו-יאָרקער-צייטונג „וואָרלד" האָט פערעפענטליכט אַנ'אינטערוויאו, וואָס איהר פּאַריזער קאָרעספּאָנדענט האָט געהאַט מיט'ן ניי-בעשטימטען סאָוויעטישען אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז מ. ראָזענגאָלץ... נאַלעווסקי וועגען דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין ביר-בידזשאַנער ראַיאָן.

די סאָוויעטישע רעגירונג — האָט ערקלערט ראָווגאַלעסקי — האָט בדעה צו שאַפען אויפ'ן ווייטען מזרח אַ בעזונדערע יודישע מלוכה מיט אַנ'איינענער רעגירונג, אייגענער אַדמיניסטראַציע, שולען, קאָאָפּעראַטיווען און פערשידענע נויטיגע איינריכטונגען. ווי נאָר עס וועט אַהין עמיגרירען פון די יודישע שטעטלעך אַ גענוגענדע צאָהל יודען, וועט געשאַפען ווערען אַ יודישע סאָוויעטישע רעפּובליק אין די ראַהמען פון סאָוויעט-פערבאַנד.

דער בעשטימטער לאַנד-שטח נעמט אַרום אַ האַלב מיליאָן העקטאָר ערד. דאָס לאַנד איז עטוואָס גרעסער פון ארץ-ישראל און אומגעפעהר אַזוי גרויס ווי בעלגיען. דאָס ניי-ירושלים — האָט ערקלערט דער אַמבאַסאַדאָר — איז אָהן פערגלייך מעהר צו געפּאַסט, און בעקוועמער פאַר דער קאָלאָניזאַציע ווי ארץ-ישראל. אין דער ערשטער רייה דאַרף אָנגעוויזען ווערען, אַז די איצטיגע בעפעלקערונג פון ביר-בידזשאַן קאָן נישט בעטראַכטען די יודישע איינוואַנדערונג אַלס אַנ'אינוואַזיע, וואָס שטופּט זיי אַרויס פון זייערע פּאָזיציעס, ווי דאָס איז דער פּאַל מיט די אַראַבער אין ארץ-ישראל. אין גאַנצען לאַנד וואוינען נישט מעהר ווי 27,000 קאָזאַקען און קאָרעאַנער, דאָס מאַכט אויס העכסטענס 1 איינוואוינער אויף אַ קוואַדראַט-מייל. און דאָרט איז נישטאָ אַזוי פיל אומפּרוכטבאַרע שטחים ווי אין היילינגען לאַנד.

די סאָוויעטישע רעגירונג וויל נאָר נישט טון איידער די יודען אַליין וועלען נישט פאָדערען די טעריטאָריע פאַר זייער קאָלאָניזאַציע. די יודען זענען שטאַרק צופרידען מיט די רעזולטאַטען פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אויף אוקראַינע און ווייס-רוסלאַנד. עס איז אָבער נישט מעגליך צו פערברייטערן די קאָלאָניזאַציע אין די דאָזיגע געביטען, ווייל עס זענען שוין דאָרט נישטאָ קיין פרייע ערד-פאַנדען. דעריבער טאַקע האָט דער „קאָמיטעט פאַר לאַנד-ווירטשאַפטליכער איינאָרדנונג פון די יודען (קאָמזעט) פאָרגעלעגט דער רעגירונג צו געפינען אַ געהעריגען לאַנד-שטח פאַר הונדערט טויזענד יודישע משפּחות. די יודען האָבען אָנגעוויזען, אַז דאָס לאַנד דאַרף זיין ווינציג בעוואוינט און זאָל זיין אַזוי סיטואירט, אַז עס זאָל קענען פערוואַנדעלט ווערען אין אַ טעריטאָריאַלער באַזע פאַר אַנ'אַדמיניסטראַטיווער אויטאָנאָמיע.

די טעריטאָריע, וואָס איז געוועהלט געוואָרען, האָט אַנ'אויסגעצייכענטען קלימאַט און בעזיצט גרויסע מינעראַלע רייכטימער. די נאָהענטסטע שטאָט איז כאַבאַראָווסק. דורך דעם שטח פליסען צוויי טייכען אַמור און בידזשאַן, אַ טייל פון לאַנד איז באַרגיג און בעדעקט מיט שענע וועלדער. די ערד געהערט צו די פרוכטבאַרסטע אין סיביריען.

אַמבאַסאַדאָר ראָווגאַלעווסקי האָט ווייטער ערקלערט, אַז דער דאָזיגער קאָלאָניזאַציע-פּלאַן דערמאַהנט די עראָבערונג פון ארץ-ישראל דורך די העברעער אונטער דער אָנפיהרונג פון יהושע, אָבער מיט איין אונטערשיד: דאָס מאָל ווערט די עראָבערונג דורכגעפיהרט אָהן מענשען-שלאַכטען און בלוטפערגיסונג. דאָס לאַנד קען פערוואַנדעלט ווערען אין אַנ'„ארץ זבת חלב ודבש" און מיר גלויבען, אַז אַזוי וועט אויך אין דער צוקונפט געשעהן.

500 יודישע פּיאָנערען זענען שוין אַרויסגעשיקט געוואָרען קיין ביר-בידזשאַן. דער דאָזיגער פּלאַן דאַרף נישט פערבונדען ווערען מיט דער קאָלאָניזאַציע-טעטיגקייט, וואָס ווערט פינאַנסירט דורכ'ן „אַגראָ-דזשאָינט" אויף אוקראַינע און אין קרים. דער ציל פון דער סאָוויעטישער רעגירונג איז, אַז די יודען זאָלען שאַפען זייער גורל אומגעשטערט. עס וועט נישט אויסגעאיבט ווערען קיין דרוק, וואָס פאַר אַ שפּראַך זאָל הערשען אין לאַנד. די רעגירונג שטרעבט נאָר צו לייגען די יסודות פאַר אַ יודיש לאַנד אין די גרעניצען פון סאָוויעט-פערבאַנד. דער ביר-בידזשאַנער פּראָיעקט דאַרף נישט בעטראַכט ווערען אַלס אַ בעוועגונג, וואָס איז געווענדעט געגען דער ענטוויקלונג פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין ארץ-ישראל. דער דאָזיגער פּראָיעקט איז פיל וויכטיגער ווי די ארץ-ישראל-קאָלאָניזאַציע. ביר-בידזשאַן וועט אין משך פון צעהן יאָהר אַריינגעמען מעהר יודען ווי דאָס איז בכלל מעגליך אין ארץ-ישראל אין די איצטיגע בעדינגונגען. איצט איז שוין גלייך מעגליך צו שאַפען 35,000 יודישע לאַנדווירטשאַפטען אויף דער יודישער טעריטאָריע. יעדע ווירטשאַפט וועט אַריינעמען 25 דעסיאַטין ערד. די דאָזיגע קאָלאָניזאַציע איז נישט קאָסטבאַרער ווי אין אַנדערע געגענדען פון סאָוויעט רוסלאַנד. די קאָלאָניזאַציע - קאָסטען פון איין משפּחה בעטרעפען 2000 רובל. מען דאַרף אָבער נישט מיינען, אַז צוליב דעם נייעם פּראָיעקט זאָלען די אַלטע קאָלאָניעס פערנאַכלעסיגט ווערען. די קאָלאָניעס אויף אוקראַינע און קרים געפינען זיך אין אַזאַ מצב, אַז זייער ענטוויקלונג איז געזיכערט.

דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדאָר האָט אויך מיטגעטיילט, אַז אין משך פון די לעצטע 3 יאָהר האָט זיך די יודישע בעפעלקערונג אין ראַטען-פערבאַנד פערגרעסערט מיט 165'000 נפשות און איצט בעטרעפט זי 2,600,000 פּערזאָן. (יט"א).

Dr.med.A.URYSON
ספעציאַל-ארצט
פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85.
נעהמט אָן פון 3–5 נאָכמיטאָג. 288

Dr.Z.Rakowski
ספעצ. פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, נעווסקער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
Od wtorku, dnia 20-go marca 1928 r.
Dla dorosłych: Dramat w 12 aktach
„CAR IWAN GROŹNY"
(Niewolnikom latać nie wolno!)
Dla młodzieży: Dla młodzieży:
„Rycerz dzikiego Zachodu"
Następny program: **„Wsahód słońca"**
Wpoczekalniach kina codz. do g. 22 audycje radjofonicz.

פריז 2 זל. שנעל און רעעלע! פריז 2 זל.
רעכטס-קאָנסולענטען-ביוראָ
„PORADA"-„פּאָראַדאַ"
10 פּיעטריקאָווער 10
אונטער לייטונג פון אַ לאַנגיעהריגען רימינירטען געריכטס-סעקרעטאַר שרייבט אַלערליי ביטען און אַפּעלאַציעס, קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען. 258

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביוראָ פּעטריקאָווער 17?
ואמרת אליו, זאָלסטו איהם זאָגען
— אַז אין דעם ביוראָ —
17 פּעטריקאָווער 17
דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, ווערט ס'ווערט ערלעדיגט און געווויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס צו ווילנע און קאַרנע אַפּאָזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאָנד-ראָזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ,
רעכט-קאָנסולענט.

Dr. med. J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספעציאַליסט פאַר אינערליכע
און נערווען-קראַנקהייטען.
נעהמט אָן טעגליך פון 5 ביז 7 אָוועגד.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און הארץ-קראַנקהייטען. בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, נעווסקער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמ.

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער- אין אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4–6 נאָכמיטאָג

Dr. PRYBULSKI
זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.
העגערישע און האַר-הויט-קראַנקהייטען. מענער שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט.
דאַמען פון 4—5 נאָכמ.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. H. Wołkowyski
זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלניאַנע 49)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט- און העגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונט. פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ באַזונדער וואַרטע-זאַל.

Dr. RACHELA LEWI
ספעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען
פּאַנסקאַ 24, טעל. 42-72.
נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

איך קויף און פערקויף **מעבעל**
דיוואַנעס, פּעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָוואַרען א.ז.וו. און צאָהל די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטשאַ 19 (דזיעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערשידענע גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 815

אַ ליכטיגען פּסח
וועט האָבען דער, וואָס וועט קויפען
עלעקטרישע לאַמפּען
זשאַרובקעס
„Philips" i „Osram"
און פון זעמטליכע עלעקטר. מאַטעריאַלען צו פאַבריקס-פּרייזען איז נור ביי
מ. זענדעל — פּראַץ וואָלנאָשטשי 9
בעמ.: כ'נעהם אָן אַלערליי עלעקטרישע אינסטאַלאַציעס און רעפּאַראַטורען.

צאָהן-ארצט LEKARZ-DENTYSTA
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציין און מויל-קראַנקהייטען, ציהט ציין אָהן שמערצען, ... נעהמט אָן פון 9—2 און פון 3—7 אין אָוונט. צו בילינע פּרייזען.
צוריקגעקעהרט.

לאָדז. 22 מערץ 1928
„נייער פאָלקסבלאַט"
לאָדז. 22 מערץ 1928

די פּראָטעסטען האָבען דאָך געהאָלפען.

דער פערזוך דורכצושמוגלען אין אַמעריקאַנער קאָנגרעס אַ ביל װעגען אַ ריזינער פערגרעסערונג פון פלאָט האָט זיך נישט איינגעגעבען.

אַנשטאָט די איין און זיבעציג קריגס־שיפען פון פערשידענע טיפּען, װאָס די אַמעריקאַנער אימפּעריאַליסטען האָבען זיך געקליבען צו בויען, זענען זיי שוין גרייט איצט צו בויען „בלויז" זעכצעהן, אַ פערקלענערונג פון פינף און פופציג קריגס־שיפען. אַנשטאָט די זיבען הונדערט און פערציג מיליאָן דאָלאַר, אויף װעלכע זיי האָבען זיך פריהער געאיינינט, זענען זיי שוין איצט גרייט איינצוגעהן אויף אַ העלפט. פון די צװיי און דרייסיג נייע סאָבמאַרינס (אונטערװאַסער שיפלעך), װאָס זיי זענען געװען גרייט צו בויען, װעלען זיי שוין איצט נישט בויען קיין איינעם. פון די פינף און צװאַנציג פּאַנצער־קרייסערס — פופצעהן.

פאַר דעם פּלאַן פון אַ נייעם גרויסען פלאָט איז געװען דער פלאָט־דעפּאַרטאַמענט מיט זיין אַרמעע פון פלאָטען־אָפיצירען און אַדמיראַלען; אַ גרויסער פלאָט האָט ביי זיי געמיינט נייע געשעפטען און אַ נייע פערבעסערטע געלעגענהייט צו מאַכען אַ קאַריערע. פאַר'ן פּלאַן זענען געװען די שיף־בוי פאַבריקען צוזאַמען מיט זייערע אינזשעניערען און אַרבייטער — און צוליב דער זעלבער סיבה: נייע פערדינסטען, אַרבייט, אַ געלעגענהייט צו מאַכען אַ לעבען. איהם האָבען געשטיצט די גרויסע אייזען און שטאָל־פאַבריקאַנטען און די באַנקירען, װאָס פינאַנסירען זיי; זיי האָבען געהאָפט, און מיט רעכט, אַז אַ פעטער טייל פון די 740 מיליאָן דאָלאַר װעט אַריינפאַלען אויך צו זיי. פאַר'ן פּלאַן איז געװען בעגייסטערט פּרעזידענט קולידזש מיט זיין אַדמיניסטראַציע. און איהם האָבען זיך אָנגעכאַפּט די פּאַטריאָטען פון פלאָטען־קאָמיטעט, די לעצטע זענען געװען אַזוי בעגייסטערט פאַר דעם פּלאַן, אַז זיי האָבען בעשלאָסען איהם צו פערזיכערען נעגען װעלכע ס'איז פּאָליטישע און דיפּלאָמאַטישע סורפּריזען, װאָס די קומענדע פּרעזידענטען־קאָמפּאַניע אָדער די פעלקער־ליגע קען ברענגען; זיי האָבען געפּרובט דורכפיהרען אַ בעשלוס, װאָס האָט פערבאָטען די צוקונפטיגע פּרעזידענטען אָפּצושטעלען, צוליב װעלכע עס איז אורזאַכען, דאָס בויען פון די נייע קריגס־שיפען.

און דאָס אַל'ץ האָט געפּלאַצט, פון די גראַנדיעזע פּלענער איז כמעט גאָרנישט געבליבען. דאָס ביסעל, װאָס איז נאָך פערבליבען — די זעכצעהן שיפען — קענען נאָך אויך איינדאַרען ביז דער ביל װעט האָבען די זכיה פערװאַנדעלט צו װערען אין אַ געזעץ.

און דאָס אַל'ץ האָט פּאַסירט, נישט געקוקט אויף דעם װידערשטאַנד סיי פון פלאָט־דעפּאַרטאַמענט און סיי פון די איבעריגע פּאַטריאָטען. דער פּלאַן איז איינגעדאַרט געװאָרען, װייל די אָרגאַניזירטע געזעלשאַפטליכע מיינונג האָט זיך דאָס מאָל געלאָזט שטאַרק הערען אין אַ שטורעם פון פּראָטעסטען און װאָרנונגען.

די מעכטיגע פּראָטעסט־בעװעגונג, װאָס האָט זיך אָנגעהויבען אין אַמעריקאַ געגען דעם פּלאַן פון אַ ריזינער פערגרעסערונג פון קריגס־פלאָט האָט געהאַט די פּעולה, װאָס דער פּלאַן פון פלאָטען־אויסבוי איז שטאַרק בעשרענקט און רעדוצירט געװאָרען. נאַטירליך, זענען אויך 15 פּאַנצער־קרייצערס נישט קיין שלום־טייבעלעך. אָבער דאָך װעט דער נייער פלאָטען־פּראָיעקט נישט האָבען אין זיך דעם קריגס־פּראָװאָצירענדען עלעמענט, װעלכען עס האָט געהאַט דער אַלטער, דערװייל פערװאָרפענער פּראָיעקט.

פ. נ.

—:0:—

יאַפּאַנישער פּרעמיער
זאָגט צו צו אונטערשטיצען די יודישע נאַציאָנאַלע היים.

שאַנכיי, (יט"א) דער עהרען־סעקרעטאַר פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין שאַנכיי נ. ע. עזרה איז אויפגענומען געװאָרען דורכ'ן יאַפּאַנישען פּרעמיער־מיניסטער באַראָן טאנאקא בעת זיין בעזוך ביים יאַפּאַנישען גענעראַל־קאָנסול אין שאַנכיי ה. פ. יארא.

בעת'ן געשפּרעך האָט דער יאַפּאַנישער פּרעמיער ערקלערט, אַז די יאַפּאַנישע רעגירונג בעציהט זיך מיט גרויס אינטערעס צו דער ענטװיקלונג פון דער יודישער נאַציאָנאַלער בעװעגונג. די יאַפּאַנישע רעגירונג װעט אַלעמאָל מיט סימפּאַטיע אונטערשטיצען די שטרעבונגען פון די יודען צוריק אויפצובויען זייער נאַציאָנאַלע היים אין לאַנד, װאָס איז אַזוי טייער זייער הארץ.

מען דאַרף האָפען, האָט דער יאַפּאַנישער פּרעמיער צוגעגעבען, אַז דאָס יודישע פאָלק װעט בייקומען די שטערונגען, װאָס שטעהען אויפ'ן װעג. די יודען װעלען דערגרייכען זייער ציל און װעלען פערשטאַרקען זייער אַנטייל אין דער ענטװיקלונג פון דער װעלט־ציװיליזאַציע.

די יודישע יוגענד אין פראַנקרייך
װאָס װיל זי און װאוהין געהט זי?

(אַ בריף פון פּאַריז).

נישט זעהר לאַנג צוריק איז דער יוד פון מזרח־אייראָפּאַ געװען פאַר דעם פראַנצויזישען יודען װי אַ האָר אין אַ סופּ. ער פלעגט איהם אָפּשלאָגען דעם אַפּעטיט. דאָס איז געװען אָדער אַנ'אָרימער יודישער סטודענט מיט רייכע סאָציאַליסטישע אידעען — פאַר דעם קאָנסערװאַטיװען איזראַעליט פון פראַנקרייך איז דאָס ערגער װי אַ בל'בוי'ניק פאַר אַ קליינשטעטלדיגען רבּי'ן... אָדער דאָס איז געװען אַ פּשוט'ער שנאָרער, איבערהויפּט נישט זעהר אַ געשמאַקער פּאַרשוין... איינער פלעגט איהם מאַכען נערװעז, פאַר דעם אַנדערען פלעגט ער זיך שעהמען... און שוין דאָס אַליין האָט געהאַט אַ גרויסע פּסיכאָלאָגישע בעדייטונג. אַנ'אומבעקאַנטער אינסטינקט האָט זיך אויפגעװעקט, זעהר אַנ'אומבעקװעמער, אָבער װעלכען עס איז געװען אונמעגליך צו אָפּנאַרען... „איך שעהם זיך נישט פאַר אַ קריסטליך־רוסישען סטודענט, פאַר אַ קריסטליכען שנאָרער פון פּוילען אָדער רומעניען, זיי קאָנען זיך שלאָגען דעם קאָפּ אָן דער װאַנד. ער קאָן אויפרייסען מיט דינאַמיט דעם פּאַנטעאָן, גנב'ענען דעם קלויסטער פון נאָטר־דאַם — ס'האָט נישט קיין שייכות צו מיר. פאַר דעם יודען שעהם איך זיך נעגען מייך איינגענעם װילען. מען שעהמט זיך נישט פאַר אַ פרעמדען... איז דאָס נישט דער גרויסער אינסטינקט פון בלוט?...

אָבער דאָס מאָל האָט דער האָהן געקרייט נאָך צו־פריה. אַ חלום. מען האָט זיך איבערגעקעהרט אויף דער אַנדערער זייט און געשלאָפען װייטער...

דער צװייטער רוף איז געװעזען שטאַרקער און שרעקליכער. רוסישע סטודענטען האָבען אָנגעהויבען רעדען אָפען און מיט אַ פּילמעכטיגען קול װעגען דעם זעלבען אינסטינקט פון בלוט, װאָס האָט געשיינט װי אַ חלום. מיט חוצפּה און פייער, אין די קדשי הקדשים פון אַסימילאַציע, אין די שולען און אוניװערזיטעטען, אין סאָרבאָנע, האָבען זיי אַרויסגעפיהרט װי אויף אַ פּאַראַד אַלטע נאַציאָנאַלע טראַדיציעס פון יודענטום, אויפגעװעקט אַלטע, פערגעסענע דורות, געפייערט אַלטע העלדען — יהודה המכבי, בר־כוכבא און אַנדערע עקזאָטישע לייט... מיט חוצפּה — װייל זיי פלעגען שטעכען מיט אירעניע און סאַרקאַזם די נשמה פון דעם „איזראַעליטישען" סטודענט און פלעגען לאַכען איבער זיין אילוזיע, אַז ער איז אַ הונדערט־פּראָצענטיגער פראַנצויז. די דרייפוס־אַפערע איז נאָך געװען גאַנץ פריש אין זכרון, און לערנען מיט אַ פראַנצויזישען יוד אַ פּרק אין געשיכטע, איז געװען נישט זעהר שװער... אָבער אויך דאָס מאָל האָט דער פראַנצויזישער יוד געמאַכט זיך בלינד און טויב. דאָס, װאָס מען האָט איהם געזאָגט, איז געװען צו ראַדיקאַל, צו שטאַרק פאַר איהם, צו ביטער. װי אַזוי? נאָר אויס היילינע זשאַן ד'אַרק פון אָרלעאַן, װעלכע האָט גערעטעװעט פראַנקרייך און געלאָזט זיך פערברענען אויף קדוש השם — און טאַקע פּשוט דער קבר רחל!... מיט כעס און שנאה האָט ער אָפּגערופען דעם רוף צו יודישקייט! ניין! ער דאַרף דאָס נישט! צום טייפעל זייער ענטוזיאַזם און זייער חוצפּה... דאָך איין זאַך האָט ער בעמערקט: די דאָזיגע יונגע יודען פון מזרח אייראָפּע זענען אַ ביסעלע אָפּגעריסען, אָבער מוט האָבען זיי... שרייען פאַר דער גאַנצער װעלט:

װאָס מיר זענען זענען מיר,
אָבער יודען זענען מיר!

אָ, דאָס איז נישט אַזאַ קליינע העלדענשאַפט... ער שעמט זיך דערמאָהנען דאָס װאָרט „יוד" פאַר זיין אייגענעם לאַקיי...

און דאַ קומט די גרויסע מלחמה...

דער פראַנצויזישער יוד איז אַנ'אמת'דיגער פייערדיגער פּאַטריאָט. שטאַרבען פאַר פראַנקרייך איז אַ גליק. עס קלאַפּען די באַראַבאַנען, מען זינגט מאַרסעלאַז, מען איילט צו די װאָקזאַלען, ראַטעװען פראַנקרייך!... און װאָס זעהט ער?... די שװאַרצינקע, די אָפּגעריסענע יודעלעך, די סאָציאַליסטען, די ציוניסטען, און אַפילו די שנאָרערס — זיי אויך, זיי איילען אויך צו די װאָקזאַלען. ראַטעװען פראַנקרייך, זיין פאַטערלאַנד!... צום ערשטען מאָל שעמט ער זיך נישט פאַר זיי. ער איז שטאָלץ. „איז מען שטאָלץ פאַר אַ פרעמדען? אָ, יאָ, דער גרויסער אינסטינקט פון בלוט!..."

און װען די מלחמה ענדיגט זיך, דרוקט דער פראַנצויזישער יוד אַ דיקען בוך מיט די נעמען פון אַלע יודען, װאָס זענען געשטאָרבען פאַר פראַנקרייך, טויזענדער און טויזענדער נעמען... און אַ נס איז געשעהן: אַלטע אַריסטאָקראַטישע איזראַעליטישע נעמען פון אַװעניו די באַ רע בולאָן און פון די רייכסטע אַנדערע גאַסען פון פּאַריז, — נאַסטאַן, ראָבער, רענע, אַנדרי — זענען איבערגעמישט מיט נעמען פון חיים, יצחק, זלמן, מענדעל, גרינשטיין, ראָזענשטיין, גאָלדשטיין, װיינשטיין... עפּעס װי אַנ'אַלטער יודישער פּנקס אין אַנ'אַלטער יודישער שול אין פּוילען אָדער ליטע!... פאַר דעם ערשטען מאָל האָבען זיך די פראַנצויזישע יודען בעגעגענט מיט די מזרח־אייראָפּאישע אין ברודערשאַפט און שטאָלץ, משיח'ס צייטען!

די רוסישע רעװאָלוציע האָט געבראַכט אין פראַנקרייך אַ גאַנצען לעגיאָן פון יודישע אינטעליגענטען, נישט שנאָרערס, נישט „אַנאַרכיסטען": פערקעהרט — אַנטי־באָלשעװיקעס, כמעט יחסנים. אַזעלכע מזרח־אייראָפּאישע יודען האָבען די פראַנצויזען נאָך נישט געזעהן, ראַפינירטע קינסטלער, שרייבער, דענקער, יוריסטען, גרויסע סוחרים, באַנקירען, גוטע רוסישע פּאַטריאָטען און — זעהר גוטע יודען!... זיי פערשטעהען פּראָסט נישט, װי קען מען זיך פיהלען אַנדערש, אויב נישט װי יודען. יודישקייט. איז ביי זיי אין בלוט, נאַציאָנאַלע יודישקייט. ציוניסטען אָדער נישט־ציוניסטען — די יודישע טראַדיציע לעבט אין זיי װי עטװאָס, װאָס איז אומשטערבליך... אין זייער קונסט איז אַ יודישער פּושעט נישט קיין ממזר. דער גרויסער קינסטלער מאַרק שאַגאַל, צום ביישפּיל, װעלכער האָט צװישען די גרויסע פראַנצויזישע קריטיקער זעהר פייערדיגע חסידים — זיי גלויבען, אַז ער איז אַ גאון — שעמט זיך גאָר נישט צו שאַפען אַ גאַנצע גאַלעריע פון יודישע טיפּען... און, אָ, נאָט! די לאַפּסערדאַקען, די יאַרמעלקעס, די פּאות, די נעװער האָבען דאָך עפּעס אַ מאָדנע עסטעטיק. קוקט גוט, און לאַנג, און נאָך אַמאָל — נאָר נישט אַזוי לעכערליך... מען דאַרף זיך נאָר אַפּיטעליג צוגעװאוינען... כמעט אַריסטאָקראַטיש — װייל אַ גרויסער קינסטלער האָט זיי געזעהן מיט זיינע טיפע, שװאַרצע אויגען...

און דאָך, אין דער זעלבער צייט, װי פון הימעל אַראָפּגעװאָרפען, האָבען עכטע, פראַנצויזישע קריסטליכע אַרויסגעבער געדרוקט אַ לאַנגע סעריע פון גוטע ביכער װעגען יודען. יודישע מיסטיק, יודישע נאָװעלען, יודישע היסטאָרישע ראָמאַנען, יודישע דראַמען... איבערגעזעצט פון רוסיש, פון יודיש, פון העברעאיש און אָריגינעלע זאַכען. געשריבען פון קריסטען און יודען... און װאָס איז מערקװירדיג: די פראַנצויזישע פּרעסע איז זעהר װאַרים, זעהר פּראָאינטערעסירט, זי שרייבט װעגען „די יודישע נשמה" מיט רעספּעקט און סימפּאַטיע... און די פראַנצויזען האָבען זיך גאָר נישט דערשראָקען. זיי קריכען נישט אין דער נשמה, זיי פרעגען נישט ביי דעם פראַנצויזישען יוד, װי קען ער זיין אַ פראַנצויז און אינטערעסירען זיך מיט יודישער קונסט און ליטעראַטור? ניכער פערקעהרט, זיי װאָלטען זיך װאונדערען, אויב אַ יוד װאָלט געװען פיינדליך צו די ערשיינונגען פון דעם יודישען טעמפּעראַמענט... און דאַ קומט אַ קריסטליכער קאָמיטעט מיט דעם פּרעזידענט דומערג און מיט בריאַנען, און מיט פּואַנקאַרע, און מיט העריאָ, און מיט פּענלעװע, און מיט צװאַנציג אַנדערע גרויסע פראַנצויזען און זאָגט, אַז ציוניזם איז אַ שיינער מענשליכער אידעאַל, אַז די פראַנצויזישע יודען דאַרפען געדענקען ירושלים... תשכח ימיני!...

אַ טראַדיציע, אַ גאַנצע טראַדיציע האָט זיך אויסגעװיקעלט פאַר די אויגען פון דעם פראַנצויזישען יודענטום. אַ טראַדיציע מיט פייער און לעבען, מיט עסטעטיק און מיסטיק, מיט קונסט און גראַנק. אַ טראַדיציע! פּונקט דאָס װאָס האָט געפעהלט, אַנ'ענטפער אויף די פראַגע: „װאָס פעהלט אונז"?... און שוין נישט אַזוי פאַנאַטיש, סעקטאַנטיש װי מיט צװאַנציג יאָהר צוריק, אָהן אידעאָגיע, אָהן סאַרקאַזם איז דער מזרח־אייראָפּאישער יוד דאָס מאָל צוגעגאַנגען צו דעם פראַנצויז. מיט ליבע און מיט אַ קלוגען, סימפּאַטישען שמייכעל. „געװיס, זשאַן ד'אַרק — פאַרװאָס נישט? אָבער דער קבר רחל אויך..."

מענשען, װאָס קענען פּאַריז צװאַנציג יאָהר און מעהרער, קאָנען קוים דערקענען דעם יודישען פּאַריז. די אַלטע טרוקענע בוימער האָבען געקראָגען יונגע, פרישע, גרינע װאָרצלען. נאָך דין און שװאַך זענען זיי, אָבער פול מיט לעבען און האָפנונג. דאָס איז די צוקונפט. װער װאָלט זאָגען מיט צװאַנציג יאָהר צוריק, אַז פראַנצויזישע איזראַעליטען — נאַסטאָן, רענע, ראָבער און שאַרל — װעלען זיך אין 1927 בעטייליגען אין אַ פעראיינינונג. װאָס טראָגט אַזאַ שרעקליכען נאָמען: „די יודישע יוגענד"?...

ס. פּאָלאַקאָװ.

די 12 בעריהמטסטע פרויען,
װאָס לעבען יעצט אויף דער װעלט.

צװישען די גרעסטע מענשען, װאָס לעבען איצט אויף דער װעלט, צװישען די געניאַלסטע, צװישען די בעריהמטעסטע געפינען זיך צװעלף פרויען. דאָס זענען פרויען, װעלכע האָבען מיט זייערע גרויסע פעהיגקייטען דערגרייכט דעם העכסטען שטאַפּעל פון בעריהמטהייט.

דער דייטשער שרייבער עמיל לודװיג, װעלכער האָט זיך בעריהמט געמאַכט מיט די ביאָגראַפיעס, װאָס ער האָט געשריבען פון נאַפּאָלעאָן, ביסמאַרק און אַנדערע, האָט דאָס פאַר דער „טיימס" אויפגעשטעלט דעם צעטעל פון די בעריהמטעסטע פרויען, װעלכע זענען, לויט זיין מיינונג, די גרעסטע, װאָס לעבען איצט אויף דער װעלט.

אָט זענען זיי:

אין דער שרייבער־װעלט געפינט זיך די שװעדישע סעלמא לאַגערלעף. זי האָט מיט אַ צייט צוריק בעקומען דעם נאָבעל־פּרייז פאַר ליטעראַטור. און װערט פערעכענט פאַר אַ גרויסע ליטעראַרישע קינסטלערין. זי שרייבט זעהר ליריש, אינטים, האַרציג. איהרע ראָמאַנען זענען נעהנטער צו דיכטונג, װי צו דעם געװעהנליכען קינסטלערישען ראָמאַן, װאָס איז געשריבען געװאָרען פון די רוסישע קינסטלער טאָלסטאָי און דאָסטאָיעװסקי.

דאַן, זאָגט עמיל לודװיג, איז פאַרהאַן איצט נאָך אַ געניאַלע שרייבערין, אַ פּאָעטעסע, דאָס איז אַ דייטשע פרוי מיט דעם נאָמען ריקאַרדא הוך. די דייטשע פרוי האָט אַ סך מוזיק אין איהרע לידער. אַנשטאָט דעם, װאָס סעלמא לאַגערלעף שרייבט װעגען דער ערד, שרייבט די דייטשע פרוי װעגען נייסטיגע זאַכען.

דאָ קען צו די גרעסטע שרייבערינס, װאָס לעבען היינט צו טאָג צוגערעכענט װערען די איטאַליענישע גראַציאַ דעלעדא, װעלכע איז דעם יאָהר פון דער נאָבעל־פּרייז־קאָמיסיע אויך אָנערקענט געװאָרען פאַר אַ געניאַלע שריפטשטעלערין.

עמיל לודװיג זאָגט, אַז אויך אַננאַ פּאַװלאָװאַ האָט אין דער קונסט פון טאַנצען דערגרייכט זעהר פיל, און אַז זי האָט דערגרייכט דורך דעם אַזאַ בעריהמטקייט, װאָס שטעלען זי אַװעק אויף איין הויך מיט די אַנדערע געניאַלע פרויען.

צייכענען זיך פרויען בלויז אויס אין זאַכען װאו מען דאַרף פאַנטאַזיע, געפיהלען, נשמה־אויסגיסען?

ניין, אָט איז פאַראַן די גרויסע װיסענשאַפטס פרוי מאַריע קוריע. זי לעבט אין פראַנקרייך. זי איז איצט זעכציג יאָהר אַלט, און שטאַמען שטאַמט זי פון פּוילען. זי האָט צוזאַמען מיט איהר מאַן, װעלכער איז שוין געשטאָרבען, ערפונדען דעם ראַדיום. לעצטענס האָט זי ענטדעקט נאָך אַ װאונדערליכען בעהאַלטענעם שטאָף, װאָס זי רופט אָן „פּאָלאָניום" (אויף דעם נאָמען פון פּוילען). אַלע זענען מורה, אַז מאַדאַם קוריע איז איינע פון די גרעסטע פערזאָנען, װאָס לעבען איצט אויף דער װעלט.

פרויען זאָגט מען, אינטערעסירען זיך אַם מעהרסטען מיט דער גענענװאַרט. אָבער אָט איז אַ פרוי, װאָס האָט פיל דערגרייכט מיט איהר אינטערעס, װאָס זי האָט פאַר דער פערגאַנגענהייט. דאָס איז פרוי שלימאַן, פון דייטשלאַנד. זי האָט מיט איהר מאַן אויסגעגראָבען װאונדערליכע זאַכען פון דעם אַלטען גריכענלאַנד. זי אַליין שטאַמט טאַקע פון גריכישע עלטערען. איהר מאַן איז איצט שוין טויט און זי געפינט זיך איצט אין גריכענלאַנד, װאו זי פערנעהמט זיך מיט צדקה־אַרבייטען אויף אַ גרויסען פערנעהם.

און אָט קומט אַרויס דער נאָמען פון אַנ'אַנדער פרוי, װאָס איז איצט פון די בעריהמטסטע אין דער װעלט. דאָס איז די בעריהמטע דייטשע אַרבייטער־קעמפּערין קלאַראַ צעטקין. זי האָט דורכגעמאַכט אַ שטורמישען קאַמפּפענדיגען לעבען.

אַנ'אַנדער פרוי, װאָס איז זעהר בעריהמט און װאָס האָט אין איהר לעבען אַרויסגעװיזען גרויסע פעהיגקייטען איז די אַמעריקאַנערין דזשעין ערעמס. זי האָט זיך בעריהמט געמאַכט מיט איהרע פילאַנטראָפּישע אַרבייטען. זי האָט דאָס אויפגעבויט די „הול האַוז" אין שיקאַגאָ. זי האָט דאָס אויפגעבויט אַנדערע גרויסע אינסטיטוציעס, װאָס האָבען זי בעריהמט און גרויס געמאַכט.

אַנדערע פרויען, װאָס פערדינען געשטעלט צו װערען אין דער ערשטער רייה זענען, לויט דער מיינונג פון עמיל לודװיג, די פאָלגענדע:

מאַטילדאַ װערעראַ פון פינלאַנד, װעלכע האָט אָנגעשריבען אַ רייה ביכער איבער געזעלשאַפטליכע פראַגען. זי איז אַ קעמפּערין פאַר מענשליכע רעכט.

קאַטהע קאָלװיץ, זאָגט לודװיג. פערנעהמט איינע פון די ערשטע פלעצער צװישען די היינטיגע מאָלער אין דער װעלט.

אַננאַ בעסאַנט פון אירלאַנד, װעלכע האָט זיך בעריהמט געמאַכט מיט איהרע ביכער איבער רעליגיעזע פראַגען. לודװיג װיל אויך האָבען, אַז די בעריהמטע רומענישע קעניגין מאַריע דאַרף געשטעלט װערען אויף דעם צעטעל פון די בעריהמטעסטע פרויען היינט צו טאָג. ער מיינט, אַז זי האָט אַרויסגעװיזען גרויסע פעהיגקייטען אין פּאָליטיק. בעריהמט איז זי טאַקע. נאָר צי עס קומט איהר צו צורעכענען צו די װיכטיגסטע פרויען היינט צו טאָג, איז אַ גרויסע פראַגע.

עלף פרויען, אָדער צװעלף פרויען, אָדער נאָך מעהר, אָבער עס איז אַװדאי אינטערעסאַנט דורכצוקוקען דעם צעטעל און צו זעהן, אַז פרויען הויבען שוין שטאַרק אָן צו קאָנקורירען מיט מענער אין װעלט בעריהמטקייט און אין געניאַליטעט.

—:0:—

דאָס לאָדזער לעבען

לאדז
22 מערץ 1928

ווי אַזוי מען האָט געהעצט צום בלוט=בלבול אין לאָדז.

פינסטערער המון איז נאָך בעהערשט פון דעם מיטעלאַלטערליכען בלבול. — ווער האָט פערשפּרייט דעם קלאַנג, אַז אַ יוד האָט פערשלעפּט דאָס קריסטליכע מיידעלע? — די ענערגישע האַלטונג פון דער פּאָליציי, האָט אויסגעמיטען טרויעריגע פאָלגען.

אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג האָבען מיר שוין דערצעהלט וועגען דעם שיער־נישט פאַר־געקומענעם עלילת־דם אין ראַיאָן פון כאָיני־נייערס מאַרק. מיר דערוויסען זיך איצט ווייטערדיגע פּרטים:

אויף זשגאַזשסקא 76 געפינט זיך אַ פאָלקס־שול, מאָנטאָג, ווען מ'האָט די קינדער אָפּגעלאָזט פריהער זענען 2 קריסטליכע מערעלעך, שילערינס וואָס וואוינען אויף דער לאָנטשנא, נישט אַוועק גלייך אַהיים, נאָר האָבען זיך פערשפּילט און געבליבען נאָך אַ צייט אויפ'ן הויף פון דער שולע. איינע פון די מערעלעך איז אַהיימגעקומען און ווען די מוטער פון איהר „קאָלעזשאַנקע", האָט זי געפרעגט וואו איהר קינד איז, האָט זי נישט פערטראַכטענדיג זיך דערצעהלט, אַז אַ יוד האָט איהר נאָכגעיאָגט און ערגיץ פערשלעפּט.

די מוטער איז באַלד געלאָפען אויף זאַשעזשסקי נאָר דאָרט קיינעם נישט געטראָפען. אויף איהרע געוואַלדען האָט זיך צוזאַמענגעקליבען אַ המון און מ'האָט אָנגעהויבען אַריינקוקען אין פענסטערל פון'ם יידישען מילך־הענדלער באַראַכאָוויטש, וועלכער וואוינט אויפ'ן הויף, באַלד ביים איינגאַנג.

באַראַכאָוויטש האָט פון גאָרנישט געוואוסט און זיך געגרייט אויף זיין פערד און וועגעלע אַרויס־צופאָהרען נאָך מילך. דער פערזאַמעלטער המון, וועלכער איז דערווייל אונטערגעהעצט געוואָרען פון ספּעציאַליסטען „יידען־קענער", האָט באַראַכאָ־וויטשען נישט געלאָזט אַרויספאָהרען פון הויף.

אַ פּאָר פרויען פון די אָנוועזענדע האָבען אויסגעלאַכט די גאַנצע מעשה און זיך אַריינגעלאָזט אין אַ שמועס מיט די איבעריגע, אַז ס'איז אַ שאַנדע אין היינטיגע צייטען צו גלויבען אין אַזעלכע נאַריש־קייטען, אַז יודען געברויכען קריסטליך־בלוט אויף מצות.

דער המון, וואָס האָט אָבער געהאַלטען אין איין וואַקסען, האָט זיי פערשריגען אַלס יודישע „פּאַכאַלקעס" און די העץ־אַגיטאַציע איז ווייטער אָנגעגאַנגען. נאַטירליך, ווי אַלע מאָל אין אַזעלכע פאַלען, האָבען נישט געפעהלט קיין יוגענטליכע, צווישען זיי פיל עלטערע שילער פון דער שולע אויפ'ן זעלבען הויף, וועלכע האָבען מיט פערשידענע אויס־געשרייען, געהאַלטען אין איין העצען. דערווייל האָט מען וועגען דעם מיטגעטיילט אין קאָמיסאַריאַט זענען אויפ'ן אָרט אַרויסגעשיקט געוואָרען איינינע פּאָליצ־יאַנטען וועלכע האָבען נישט געלעגט קיין איבעריגען אַכט אויף די „יאָהר־ערות", וועלכע האָבען „אַליין געזעהען" און קודם־כל פונאַנאַנדערגעטריבען דעם המון. נאָר אַ דאַנק דער ענערגישער האַלטונג פון דער פּאָליציי, איז נישט געקומען צו קיין טרויעריגע פאָלגען פון דער העצע.

דערווייל האָט זיך דאָס מיידעלע, וועלכע האָט זיך געשפּילט אויף אַ פרייען־פּלאַץ, הינטער דער שולע, בעוויזען אויפ'ן הויף, און האָט איבערגעשטעלט אַלעמען, נאַטירליך, אַז אַלע עדות, וועלכע האָבען „אַליין געזעהען" זענען באַלד אויסגעטריקענט. די מוטער האָט געכאַפּט דאָס קינד און נעלם געוואָרען.

די אויפרעגונג איז אָבער געבליבען. די שילער פון דער שולע זענען געבליבען אָנגעשראָקען און קומען נישט אַריין קויפען אינ'ם אָרטיגען יודישען געוועלב, וואָס געפינט זיך אויפ'ן זעלבען הויף.

די אַרומיגע יודען דערצעהלען איצט מיט אַ רוהיגען געמיט וועגען די פּאָר שרעקליכע מינוטען וועלכע זיי האָבען איבערגעלעבט.

---

22 מערץ
דאָנערשטאָג
א
ניסן תרפ"ח

מערץ
זון-אויפגאַנג 5.48
זון-אונטערגאַנג 5.45
לענג פון טאָג 11.57

מאַגיסטראַט=דעלעגאַציע קיין ווארשא

(ר) היינט אינדערפריה פאָהרען אַרויס קיין וואַרשא דער פּרעזידענט זשעמיענצקי און דער לאַווניק קוק אין אַ רייה שטאָטישע אָנגעלעגענהייטען. ס'וועט אויך אין קאָמוניקאַציע-מיניסטעריום בעריהרט ווערען די פראַגע וועגען שטאָטישען שטייער פון דער באַהן.

בודזשעט=פּראָוויזאָריום.

(ר) אויף דער זיצונג פון דער פינאַנץ-און-בודזשעט-קאָמיסיע איז אָנגענומען געוואָרען „דער בודזשעט-פּראָוויזאָריום אויפ'ן חודש פעברואַר אין דער הויך פון 2,715,000 זלאָטעס.

ציגעל — אַרטיקעל פון ערשטען געברויך.

(מ) ווי בעקאַנט האָט דער מיניסטאָרען-ראַט אָנגענומען אַ בעשלוס זיך צו ווענדען צום מלוכה-פּרעזידענט וועגען נאָוועליזירען די פעראָרדנונג וועגען אַרטיקלען פון ערשטען געברויך. צו די דאָזיגע אַרטיקלען זאָל אויך צוגערעכענט ווערען ציגעל. אַזוי-אַרום וועלען אַרויסגעגעבען ווערען העכסט-פּרייזען אויף דעם גרונד-אַרטיקעל פון דער בוי-בעוועגונג, אויף ציגעל.

דער בעשלוס פון מיניסטאָרען-ראַט איז אַ רע-זולטאַט פון דער אַקציע, וואָס דער לאָדזער מאַגי-סטראַט האָט אָנגענומען וועגען ביליג מאַכען בוי-אַרטיקלען.

וויזיטירט די שולען.

(מ) דינסטאָג דעם 20. מערץ האָט געווײלט אין לאָדז דער וויזיטאַטאָר פון שול-היגיענע ביים בילדונגס - מיניסטעריום, ד"ר סטאַניסלאַוו קאָפּ-טשינסקי.

בעת זיין אָנוועזענהייט אין לאָדז האָט ד"ר סט. קאָפּטשינסקי אין דער געזעלשאַפט פון פאָר-שטעהער פון דער מלוכה'שער שול-מאַכט און דעם לייטער פון דער בילדונגס-אָפּטיילונג ביים מאַגי-סטראַט ה' וואַלטראַטוס בעזוכט די בנינים פון די שטעטישע פאָלקס-שולען.

רידזעווסקי הונגערט שוין נישט.

(אב) ווי מיר דערוויסען זיך, האָט דער צום טויט-פערמשפּטער רידזעווסקי, איבערגעריסען דעם הונגער-שטרייק, וועלכען ער האָט געפיהרט אין פערלויף פון 4 טאָג, צוליב דעם וואָס ער האָט פערלאַנגט, אַז מ'זאָל איהם ערלויבען צו רויכערען אין דער קאַמער.

לעווינזאָהן און וואָידיסלאַווסקי בע=מיהען זיך בעפרייט צו ווערען.

(אב) די העלדען פון דעם בעריהמטען פּראָ-צעס וועגען אונטערצינדען, לעווענזאָהן און וואָי-דיסלאַווסקי געפינען זיך איצט אין דער מאָקאָטאָ-ווער טורמע.

איצט האָבען זיי זיך געווענדעט צום טורמע-נאַטשאַלניק אין מאָקאָטאָוו, פּיצקע מיט אַ ביטע וועגען בעפרייאונג, פעררופענדיג זיך אויף דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט, וועגען דער מעג-ליכקייט פון בעפרייען פאַר'ן בעשטימטען טערמין, דער טורמע-לייטער האָט די ביטע מיט זיין מיינונג איבערגעשיקט צום פּראָקוראָר פון לאָדזער קרייז-געריכט.

„אַבלאַווע אויף מלינות".
אַרעסטירט גנבים.

(—) די פערגאַנגענע נאַכט האָט די זיכער-הייטס-מאַכט אַדורכגעפיהרט אַ גענעראַל-אַבלאַווע אין גאַנץ לאָדז. די בעאַמטע פון דער צווייטער בריגאַדע פון אויספאָרשונגס-אַמט, האָבען אַדורכ-געזוכט אַלע גנבה'שע „מלינות", וואו ס'קומען זיך צונויף לויטער פערדעכטיגע אינדיווידואומס.

ס'זענען אַרעסטירט געוואָרען די לאַנג-געזוכטע גנבים: נח פישמאַן, זיגמונד מאַזורעק, זאָפיאַ ווי-נעראָוויטש, מאַריאַננאַ פעלעשאַק, ראַפאַל העלפאַנד, זדשיסלאַוו רושקאָווסקי, ראָמאַן וויטאָווסקי, אַננאַ פאַנעק און מיעטשיסלאַוו כמיעלעווסקי. די אַבלאַווע האָט געדויערט ביז 5 פאַרטאָג.

סקאַנדאַליעזע בעציהונג צו יודען אין קעסטענבערגס פאַבריק

דירעקטאָר טרייבט אַוועק אַ יודישען וועבער פון וועב=שטוהל. ווייל דער אַרבייטער איז אַ יוד.

עס מוז נעהמען א סוף צום באיקאָט פון יודישע פאַבריקאַנטען געגען יודישע אַרבייטער!

רעכט אויף אַרבייט! דאָס איז דער הויפּט־לאָזונג, וועלכע שטעהט איצט אויף דער טאָג־אָרדנונג ביי דער יודישער אַרבייטערשאַפט. אָבער ס'איז אַ טעות צו מיינען, אַז דער קאַמף איז גע־ריכטעט אויסשליסליך בנוגע די קאָמונאַלע און מלוכ־שע אינסטיטוציעס, וואו יודען ווערען אָנגענומען נאָר אויף אַ רפואה, דער הויפּט־קאַמף פאַר רעכט אויף אַרבייט איז געווענדעט צו די יודישע פאַבריקאַנטען און פאַבריקאַנטלעך וועלכע האָבען „פּרינציפּען" נישט אָנצונעהמען קיין יודישע אַרבייטער.

די טעטיגקייט פון „אָרט" צו פּראָדוקטיוויזירען די יודישע מאַסען, האָט נאָר אויף אַזויפיל ערפאָלג, אויף וויפיל ס'האַנדעלט זיך וועגען אויסלערנען אַ מלאכה, ווען ס'קומט אָבער צו דער פראַגע וועגען בעשעפטיגען די זעלבע אַרבייטער, דעמאָלט איז פיל שווערער.

אָט האָט נעכטען, למשל, פּאַסירט אַזאַ פאַל:

פאַר דער פאַבריק פון דער אַקציען־געזעל־שאַפט יעקב קעסטענבערג, אויף טאַרגאָוואַ־גאַס, איז געווען אויסגעהאַנגען אַ מעלדונג, אַז ס'ווערען געזוכט קראַפּט־וועבער, אַ גרופּע אַרבייטער פון 8 מענשען האָבען זיך געווענדעט צום פאַבריקס־מייס־טער וועגען דער ראָזיגער אַרבייט און דער מייסטער האָט זיי אַלע צוגענומען און אַוועקגעשטעלט ביי די וועב־שטוהלען אַרבייטען, צווישען דער דאָזיגער גרו־פּע האָט זיך אויך געפונען אַ יודישער אַרבייטער, ער האָט אויך בעקומען 2 וועב־שטוהלען און גע־שטאַנען עטליכע שעה און געאַרבייט. דער מייסטער האָט עטליכע מאָל נאָכגעקוקט די אַרבייט פון יודי־שען אַרבייטער און איז פון איהר געווען זעהר צופ־ריעדען, מיט 3 שעה שפּעטער איז דורכ'ן זאַל אַדורכגעגאַנגען דער דירעקטאָר פון דער פאַבריק, דערזעהענדיג אַ יודישע נאָז, איז דער דירעקטאָר צוגעגאַנגען צום אַרבייטער און איהם געפרעגט:

—מ'האָט אייך דאָ היינט צוגענומען צו דער אַרבייט?

— יאָ.
— ווי הייסט איהר?
— דוד ווייגבלום.
— איהר זענט אַ יוד?
— יאָ!
— ביי אונז אין פאַבריק איז אַ פּרינציפּ, אַז מיר נעהמען נישט אָן קיין „זשידעס", איהר מוזט שוין פערלאָזען די אַרבייט.

עס האָט נישט געהאָלפען קיין געבעט און קיין איבערצייגונג, אַז דער יודישער אַרבייטער איז דער בעסטער פון דער גאַנצער גרופּע צוגענומענע אַרבייטער, דוד ווייגבלום האָט צוליב זיין יודישער נאָז, געמוזט, פערלאָזען די אויסגעבענקטע אַרבייט.

עס האַנדעלט זיך וועגען אַ „לאַפּובקע" פון 30 גראָשען

אויך די בעאַמטע פון דער היפּאָטעק ווערען גענומען אויפ'ן צימבעל.

דער „וואָזשני" פון אַ שטעטישער פאָלקס-שול, יחיאל ישראל ווינטער, האָט געדאַרפט ערלעדיגען עפּיס אַ ענין אין פרידענס-געריכט פון 1. בעצירק.

קומענדיג אַריין אין דער קאַנצעלאַריע דעם 17. נאָוועמבער פ. י. האָט ער געטראָפען אַ לאַנגע רייה מיט אינטערעסאַנטען.

ווינטער האָט נישט געוואָלט, אָדער נישט געקענט, אַזוי לאַנג וואַרטען, ביז איהם וועט אויסקומען אויפגענומען צו ווערען, האָט ער אַרויס-גענומען 30 גראָשען פון קעשענע און דערלאַנגט דעם סעקרעטאַר, אַז ער זאָל איהם דערפאַר תיכף ערלעדיגען.

דער סעקרעטאַר האָט זיך געפיהלט פון דער דאָזיגער פאָרנעלייגטער „לאַפּובקע" געטראָפען. האָט ער גלייך גערופען פּאָליציי און ס'איז צוזאַ-מענגעשטעלט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער דערמאָנטער פּראָצעס אין קרייז-געריכט.

דער אָנגעקלאָגטער ווינטער האָט זיך, צו דער פאָרגעוואָרפענער איהם שולד, גישט בעקענט און ערקלערט, אַז די 30 גראָשען האָט ער גע-שפּענדעט לטובת „רויטען קרייץ".

אויף דער געריכטס-פערהאַנדלונג האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער אָנגעקלאָגטער ווינטער איז נישט אינגאַנצען גייסטיג נאָרמאַל.

אַ זעהר אינטערעסאַנטער אינצידענט האָט זיך אָפּגעשפּילט אויף דער זעלבער געריכטס-פערהאַנד-לונג.

דער פערטיידיגער פון אָנגעקלאָגטען, אדוו. קינדערמאַן, האָט, אין זיין פערטיידיגונגס-רעדע, צווישען אַנדערע מילדערענדע אומשטענדען, אויך אָנגעוויזען אויף דעם פאַקט, וואָס אין דער היגער היפּאָטעק איז איינגעפיהרט צו נעהמען פון יעדען אינטערעסאַנט צו 50 גראָשען פאַר נאָכקוקען אַן אַקט.

הגם דער דאָזיגער אָפּצאָהל איז נישט פאָר-געזעהן אין קיין שום פאָרשריפט, פונדעסטוועגען פיהלט זיך דאָרט דער בעאַמטער נישט בעליידיגט און מ'האָט נאָך קיינעם דערפאַר נישט צוגעצויגען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

דער קרייז-ריכטער, קאָרווין—קאָראָטקיעוויטש איז פּשוט ערשטוינט געוואָרען פון דער דאָזיגער „אָרדנונג", וואָס הערשט אין דער היפּאָטעק.

דער ריכטער האָט פעראָרדענט די מעלדונג אַריינצוטראָגען אין פּראָטאָקאָל און וועגען דעם ענין מיטצוטיילען דעם פּרעזעס פון קרייז-געריכט.

וואָס שייך דעם אָנגעקלאָגטען י. י. ווינטער, האָט דאָס געריכט איהם יאָ אָנערקענט פאַר שולדיג און פערמשפּט צו 7 טעג אַרעסט.

דאָס אויספיהרען די שטראָף איז אָבער איהם אָפּגעלייגט געוואָרען אויף 2 יאָהר.

אַרעסטירט אַ „מאַכער"

פאַר פעלשען קוואַליפיקאַציע-שיינען צו אויסל. פּעסער.

לויט אַ פעראָרדנונג פון דער פּראָקוראַטור, איז אַרעסטירט געוואָרען דער „מאַכער" יהושע אהרן וואַגאָווסקי (קאַלענבאַך נר. 7). ער ווערט בעשולדיגט אין פעלשען און בעזאָרגען מיט גע-פעלשטע קוואַליפיקאַציע-שיינען צו אויסלענדישע פּעסער אַזעלכע פּערזאָנען, וועלכע זענען דערצו נישט בערעכטיגט. אין דער דאָזיגער אַפערע איז אויך פערמישט אַ פּאָליציי-בעאַמטער.

די ווייטערדיגע אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

—:0:—

אַ גרויסע פאַבריק=שרפה.

פייערלעשער ראַטעווען די אַרבייטער דורכ'ן פענסטער פון 3. שטאָק

(ר) עהרענכטען אַרום האַלב 11 אין אָוונד זענען די פייערלעשער אַלאַרמירט געוואָרען צו אַ גרויסער שרפה, וואָס איז אויסגעבראָכען אין דער געביידע פון דער שפּינערייַ פון קוואַשנער און לינ-דענפעלד, קאַראָלאַ 11. די פייער-לעשער זענען אַוועק אויפ'ן אָרט פון דער שרפה און ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ס'ברענט דער דריטער שטאָק. פון דער שפּינערייַ, וואָס איז געפּאַכטעט דורך ה' לובינסקי. די שרפה איז אויסגעבראָכען, וואָס די רעדער פון סעלפאַקטאָר זענען אַ לאַנגע צייט נישט געוועזען געשמירט. בינו-לבינו האָבען די אַרבייטער, וואָס האָבען געאַרבייט אין דער נאַכט-שיכט שוין געהאַט פערשטעלט, פון די פייער-צונגען, דעם וועג צו אַרויסגאַנג. ערשט די ענערגישע אַקציע פון די פייערלעשער צוצושטעלען די רעטונגס-לייטערען ביז צום 3-טען שטאָק, איז געלונגען אַלע אַרבייטער אָפּצוראַטעווען. נאָך 2 שעה אַרבייט איז די פייערלעשער געלונגען די שרפה צו לאָקאַליזירען.

אַרעסטירט אַ גנב אין גאַס.

נעכטען אַרום 10 אַ זייגער אין אָוונד האָט אַ פּאָליציאַנט, דורכגעהענדיג די דוואָרסקא גאַס בעמערקט אַ פערדעכטיגען פּערזאָן, ווען דער פּאָליציאַנט האָט איהם געוואָלט לעגיטימירען האָט דער אומבעקאַנטער געמאַכט פּליטה, דער פּאָליציאַנט האָט איהם נאָכגעיאָגט און געכאַפּט. ער האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַלס דער בעקאַנטער גנב סטאַניס-לאַוו בערטשאַק.

—:0:—

אימפּאָרט-פּריוויל֗עגיעס פאַר בעזונדערע מלוכות מאַכען נאָך די תבואה טייערער -- אָנשטאָט ביל֗יגער.

אויף דעם וועלטליכען תבואה-מאַרק לאָזט זיך בעמערקען אַ כסדר'דיגע פּרייזען-שטייגענדע טענדענץ. די ראָזיגע שטייגערונג הויבט אָן צו ווערען אַ נישט-גינסטיגע פאַר די אינטערעסען פון די בעזונדערע מלוכות.

אָט זענען אין דער לעצטער צייט ביי אונז אין פּוילען געשטיגען אַלע סאָרטען תבואה, נישט אויסשליסענדיג האָבער, די סבּוה דאַרף מען קודם כל זוכען אין דעם, וואָס צוליב די פּאָרבערייטונגען צו די פריהלינגס-אַרבייטען פערקלענערט זיך דאָס צופיהרען תבואות אויף די קאָנסומציע-מערק.

די טענדענץ אויף ווייץ איז אַ זעהר שטאַרקע. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז דער אָנבאָט פערקלענערט געוואָרען.

ווי עס איז בעוואוסט, בעשטעהט ביי אונז אַ אימפּאָרט-פערבאָט אויף ווייץ, וועלכער איז לעצטענס פראַלאָנגירט געוואָרען ביז סוף אַפּריל, אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן ראָזיגען פערבאָט האָט די רעגירונג בעשטימט אָנהויב דעם חודש אַ געוויסען קאָנטינגענט פאַר ווייץ-אימפּאָרט, כדי צו געבען די מעגליכקייט דער מיהלען-אינדוסטריע זיך צו בעזאָרגען אין אַ געוויסער מאָס מיט דעם נויטיגען רויה-מאַטעריאַל. מען איז אָבער דערביי בעגאַנגען איין גרויסען פעהלער. אָט דעם ראָזיגען קאָנטינגענט האָט מען אין אַ געוויסער נענוי בעגרעניצטער מאָס צוגעטיילט בלויז אונגאַרן, וועלכעס בעאָבזיכטיגט נישט אויסצונוצען דעם ראָזיגען פאַקט אויף אַ ענטשפּרעכענדען אופן. ווייל גלייכצייטיג מיט דער פערעפענטליכונג אין דער צוגעטיילטער פּריוויליגיע פאַר אונגאַרן, האָט די בוראַפּעסטער בערזע סיגנאַליזירט אַ פּרייזען-העכערונג פון ווייץ נאָך פאַר אַ וואָסערע עס איז אָבגעשלאָסענע טראַנזאַקציעס מיט פּוילען. איצט אָבער איז עס שוין דערגאַנגען דערצו, אַז קויפען ווייץ אין אונגאַרן הערט זיך אויף צו קאַלקולירען. דאָס אויסנוצען פון דעם פאַר אונגאַרן צוגעטיילטען קאָנטינגענט שטעהט דערפאַר אונטער אַ פראַגע-צייכען.

נישט ווייניגער אָבער האָבען די ראָזיגע פאַקטען געהאַט אַ השפעה אויף אונזערע מערק, וועלכע האָבען אויף דער ווייץ-שטייגערונג אין אונגאַרן געענטפערט מיט אַ תשובה-האָסע ביי אונז. אויף אַזאַ אופן פעראורזאַכט דאָס צוטיילען פון ליפערונג-מאָנאָפּאָלען פאַר געוויסע מלוכות נישט נור אַ אינדירעקטען שאָדען פאַר די אימפּאָרטערען, נור אויך אַ אַלגעמיין ווירטשאַפטליכען שאָדען פאַר די היגע קאָנסומענטען.

וואָס עס איז נוגע ווייץ, איז די האָסע, כאָטש זי איז נישט בלויז אַ לאָקאַלע, נישט איינגאַנצען בערעכטיגט, ווייל די ווייץ-זאַפּאַסען זענען גענוגענדע דאַנקען איז די לעצטע שטייגערונג אויף קאָרן, יאָ אַ בעגרינדעטע, ווייל קאָרן מאַנגעלט און מיר וועלען זיכער זיין געצוואונגען צו אימפּאָרטירען קאָרן.

קרבּנות פון „שטיל֗ע" חופּות.

שוין צייט, אַז יודישע מיידלעך זאָל֗ נישט שטעלען קיין חופּות אהן אָפיציעלע חתונה-אַקטען

די פּלאָג פון שטילע חופּות, פערשאַפט פיל צרות די יודישע מעדלעך און פרויען. די פראַגע פערדינט, אַז מען זאָל זיך צו איהר זעהר ערנסט בעציהען און ברייט בעהאַנדלען. אָט גיט מען אונז איבער וועגען פאָלגענדען כאַראַקטעריסטישען פאַל פון אַ „שטילער חופּה":

— פרל. וו. האָט תנאים-געשריבען מיט אַ יונגען-מאַן, אַ פרעמדען, אַ געקומענער פון דייטשלאַנד די גליקען וואָס מען האָט דערצעהלט וועגען דעם שידוך זענען אויסגעקומען אויפפאַלענד.

דער חתן האָט אָנגעהויבען דערצעהלען וועגען זיך גוזמאות'דיגע מעשיות. גערעדט האָט ער דייטש. נאָר מען האָט לייכט געקענט בעמערקען, אַז די דייטשע שפּראַך, בעהערשט ער קוים.

אַלס 8-יעהריג יונגעל האָט ער פערלאָזט זיין פאָטערס הויז. ער האָט געשטרעבט צו וועלטליכקייט און זיין פאָטערס הויז איז געווען פאַנאַטיש.— אַזוי האָט ער דערצעהלט. — זיי האָבען געוואוינט אין אַ שטעדטעל אין-דייטשלאַנד. איינמאָל ביינאַכט האָט ער פערלאָזט זיין טאַטענס הויז און האָט זיך דערשלעפּט ביז בערלין. עס איז געווען אין מלחמה-צייט.

די ערשטע צייט האָט ער געלעבט דערפון, וואָס ער פלעגט ביים באַהן-הויף אָבטראָגען אַ פּעקעל, אויסגעטלען עפּיס און ד. גל. שלאָפען פלעגט ער אין גאַס.

עס איז געווען אין אַ קאַלטער הערבסט-נאַכט. דער קלייגער וואַנדערער איז געשלאָפען אויף דער גאַס און איז שיער פערפרוירען געוואָרען, גראָד איז דורכגעפאָהרען אַן אָפיציר מיט אַ פרוי און האָבען בעמערקט דאָס פריהרענדע יונגעל. האָבען זיי זיך אָפּגעשטעלט און דאָס קינד מיטגענומען. מען האָט איהם אָנגעוואַרימט, אָנגעטאָן, אָנגעשפּייזט און, ווען זיי האָבען זיך דערוואוסט זיינע איבערלעבונגען, האָבען זיי דאָס קינד אַראָפּטירט. דעם יונגעל האָט זיך אָנגעהויבען זעהר גוט צו לעבען. מען האָט איהם אַריינגעגעבען אין איינע פון די בעסטע שולעס. (ער האָט אָנגעוויזען א שולע, אויף אַ גאַס. ווי עס האָט זיך שפּעטער אַרויסגעוויזען, איז אין בערלין אַזאַ שולע נישט געווען. דער אָפיציר האָט פאַר'ן אוועקפאָהרען אויפ'ן פראָנט אַדורכגעפיהרט געריכטליך די אַדאָפּטאַציע. ער האָט זאָגאַר אַריבערגעפיהרט דעם אַדאָפּטירטען זוהן אין זיין גוט און איהם בעוויזען, אַז אַלץ, וואָס ער זעהט מיט דעם אויג — איז זיינס, און נאָך דעם אָפיצירס טויט בלייבט ער — דאָס יודישע אַדאָפּטירטע יונגעל — דער איינציגער יורש.

דער אָפיציר איז אויפ'ן פראָנט אין דער מלחמה אומגעקומען.

דאָס יונגעל איז געבליבען מיט'ן אָפיציר'ס פרוי אין בערלין, ער האָט געענדיגט די שולע אין אַריינגעטרעטען אין אוניווערזיטעט (ביי אַזאַ שלעכט דייטש רעדען) עס האָט זיך איהם געלעבט גוט, אָבער עס האָט זיך דאָך געבענקט אַ היים. אין דער צייט האָט ער זיך בעקענט מיט אַ רייך-מעדעל, אַ קריסטין, זיי זענען זיך געפעלען געוואָרען און געשריבען געוואָרען תנאים.

פּונקט אין דער צייט האָט זיך דעם יונגענמאַן בעזונדערס פערגלוסט אַ היים. ער איז אַריין אין אַ יודישער געזעלשאַפטליכער אינסטיטוציע, געשענקט אַ שעהנע נדבה — קיין געלד האָט איהם נישט געפעהלט, — און אין געשפּרעך געבעטען, אַז מען זאָל זיך דערוויסען וועגען זיינע עלטערען. ער האָט אינגיכען בעקומען אַן ענטפער, אַז זיינע עלטערען לעבען און עס געהט זיי גוט. האָט ער בעשלאָסען אַ היים-צופאָהרען. ער איז געגאַנגען צו זיין כלה און איהר ערקלערט, אַז ער איז אַ יוד און אַ יוד וויל ער בלייבען און וויל אַ היימפאָהרען. מיט געוויין און טראַגעדיעס האָט מען איהם פון דעם שדוך בעפרייט און ער איז אַ היימגעפאָהרען.

אין דער היים אין קליינעם שטעטעל איז ער נישט לאַנג פערבליבען און איז געקומען זוכען אַ פּאָסטען אין לאָדז. דאָ איז ער אָנגעקומען אַלס בעאַמטער אין פינאַנץ-אַמט, אָבער מען האָט איהם אַלס יוד. פון דעם פּאָסטען אינגיכען רעדוצירט. ער האָט אָנגעהויבען זוכען פּרנסות, פערקויפט בליישטיפטען אין די הייזער, ביז ער האָט זיך בעגעגענט מיט דער פרל. וו.

דאָס אַלץ האָט דערצעהלט דער בחור. די כלה האָט איהם אין אַלץ געגלויבט און מיט איהם בעשטעלט אַ שטילע חופּה.

די אויפפיהרונג פון דעם פערשוין איז אָבער אויסגעקומען פערדעכטיג. האָט דער פרוי'ס משפּחה גענומען חוקר ודורש זיין. ערשט דאָ האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז מען האָט דאָ צו טון מיט אַ פּשוט'ען אַפּעריסט, וועלכער פערנעהמט זיך מיט פערפיהרען מיידלעך מיט וועלכע ער שטעלט שטילע חופּות.

די אַלע מעשיות, וואָס ער דערצעהלט וועגען זיך, האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר שקר. אַ חוץ דעם האָבען זיך אויך גענומען מעלדען מעהרערע ווייבלעך זיינע קרבּנות.

געגען דעם חברה-מאַן איז פערפיהרט געוואָרען אַ פּראָצעס, נאָר וואָס קאָן מען איהם טון, אַז די אַלע פערפיהרטע האָבען נישט קיין אָפיציעלע דאָקומענטען מיט וואָס איהם צו שלאָגען.

דערווייל האָט דער פערשוין צוקר געוועזען פון לאָדז און זוכט שוין, מן הסתם, ערגיץ נייע קרבּנות.

קאַמף געגען אנשטעקענדע קראַנקהייטען.

(מ) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון מאַגיסטראַט אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזידענט זשעמיענצקי, זענען בעשטעטיגט געוואָרען אַ רייה פאָרשלאָגען פון דער געזונדהייטס-אָפּטיילונג וועגען אויסבויען די שטאָטישע סאַניטאַרע אין היגיענישע איינאָרדנונגען.

צווישען אַנדערען איז בעשלאָסען געוואָרען דעם 1 אַפּריל צו עפענען אַ עפּידעמילאָגישע סעקציע צו קעמפען געגען אַנשטעקענדע קראַנקהייטען און בעזונדערס מיט בויך און פלעק-טיפוס.

די דענטיסטישע אַמבולאַטאָריום אויף גדאַנסקאַ 83 וועט ווערען אַ זעלבסטשטענדיגע אינסטיטוציע און וועט זיך צוליב דעם קענען מעהר ענטוויקלען.

כ. ד. פאָדערען איבערצוגעבען צום געריכט דעם געוועזענעם וויצע-פּרעזידענט גראַשקאַווסקי.

(א.וו.) ביי די היגע כ.ד. ווערט אַלץ שטאַרקער די אונצופרידענהייט מיט'ן געוועזענעם וויצע-פּרעזידענט גראַשקאָווסקי. אַ גרופּע מיטגלידער פאָדערט צוצוציהען איהם צו פעראַנטוואָרטליכקייט און נאָכקאָנטראָלירען די ווירטשאַפט וואָס ער האָט געפיהרט מ'וואַרפט איהם פאָר אַז ער איז בעגאַנגען מיסברויכען, און זיך געקויפט 3000 מאָרג וואַלד נאָכדעם ווי ער האָט פערשאַכערט די לאָרזער עלעקטראָווניע.

שטרייק אין דאַובע'ס פאַבריק

האַלט זיך ביים פערענדיגען

(ב) צוליב דעם, וואָס דער שטרייק אין דאַובע'ס פאַבריק פערציהט זיך, איז נעכטען אין גרויס-אינדוסטריעלער-פעראיין פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ, אין וועלכער ס'האָבען אַנטייל גענומען מצד דעם אינדוסטריעלער-פערבאַנד: אינזש. רומפעל, אינזש. גוטקע און דאַובע און מצד די אַרבייטער — סעקרעטאַר דאַניעלעוויטש און עטליכע דעלעגאַטען. נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע האָט די פירמע מסכים געווען צו העכערען דעם לוין אויף עטליכע סאָרטען סחורה, ווי אויך פאַר שליכטען קעטען און פאַר דער צייט, וואָס די וועב-שטוהלען שטעהען צוליב דער שולד פון דער פירמע. היינט וועט פאָרקומען אַ פערזאַמלונג פון די אַרבייטער וועגען צוטרעטען צו דער אַרבייט.

פאַרפאַלען.

(—) אין אייגענער וואוינונג איז פער'סמ'ט געוואָרען דורך גאַז די 36-יעהריגע ביוראַליסטין אסתר קאַליש, ציגעל-גאַס 113. די פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט הילף.

(—) דער 36-יעהריגער יאַן טשעכאַנסקי, וואָהנענדיג אין בזשעזשינער-גאַס אַרויפשפּרינגען אויפ'ן טראַמוואַי אין מיטען גאַנג האָט צובראָכען אַ פוס. די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָבגעפיהרט אין שפּיטאָל אויף דרעווגאָווסקאַ גאַס.

(—) אין דער וואוינונג פון איהרע בעקאַנטע האָט זיך, אויף קאַמיענגאַ 18, פער'סמ'ט די 26-יעהריגע סאַלאַ זאַטליב, וועלכע וואוינט אויף נאַרוטאָוויטש 49. די פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָבגעפיהרט אין דער שטאָדטישער „זביאָרניע".

(—) אויף פּושעיאַזד גאַס האָט די 29-יעהריגע פראַנטשישקאַ באַראָווסקאַ פון וויסאָקאַ 17 צובראָכען אַ פוס. די פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָבגעפיהרט אַהיים.

אין די אַפּטייקען.

די היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(ב) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: וואָיטשיצקי, נאַפּיורקאָווסקא 27; דאַניעלעוויטש, פּיעטריקאָווער 127; אילניצקי און דיקער, וואָלטשאַנסקאַ 37; י. האַרטמאַן, מלינאַרסקאַ 1; י. קאַהאַן, אַלעקסאַנדראָווסקאַ 80.

רחל פייגענבערג'ס ערפאָלגרייכע פאָרלעזונגען

דער גרויסער ערפאָלג, וועלכען עס האָט געהאַט אין „הזמיר" דעם היינטיגען זונטאָג, די פאָרלעזונג פון דער בעוואוסטער שריפטשטעלערין רחל פייגענבערג, האָט בעוואויגען די היגע געזעלשאַפט זיך צו ווענדען צו איהר מיט אַ בקשה וועגען נאָך אַ פאָרלעזונג. די שריפטשטעלערין איז נאָכגעקומען דער בקשה און וועט פרייטאָג אין לאָקאַל פון לאָדזער „החלוץ" האַלטען אַ פאָרלעזונג אויף דער טעמא „די וועלט צווינגט אונז צו זיין יודען".

זונטאָג וועט די שריפטשטעלערין האָבען אַ רעפעראַט אין זגערזשער „מכבי" איינגעאָרדענט דורך דער אָרטיגער ציוניסטישער פרויען-אָרגאַניזאַציע, אויף דער זעלבער טעמאַ, וועלכע האָט געהאַט אַזאַ ערפאָלג אין לאָדז: „דער פרויען שונא".

אויף דערזעלבער טעמא וועט רחל פייגענבערג האָבען שבת אין אָוועגט אַ פאָרלעזונג אין אַלעקסאַנדער.

16-טע מלוכה-לאָטעריע

5-טע קלאַס, 12-טער טאָג.

15,000 זל. נומ. 34198 72849.

10,000 — 52136.

5000 — 54448 72126.

3000 — 96141.

2000 — 2184 3430 6590 39535 45915 61061 70677 97464 98088.

1.000 — 1566 22277 25657 31397 37882 51654 60592 70043 77321 77634 78996 82154 87752 91964 92656 107386 113394 122223 122805 124822.

600 — 11073 39268 59480 68527 73629 96267 96982 97690.

500 — 7084 7720 9030 15911 28039 31427 35178 45368 45518 49547 51523 53779 60495 61528 71185 79088 81831 92590 96480 100962 101130 103235 104191 105917 110462 112354 116500 123531 128708.

היינטיגער בענעפיס פון פרוי דוליצקא

(—) היינט קומט פאָר אין „מעטראָפּאָל" דער בענעפיס פון דער קינסטלערין פרוי דוליצקא, פרוי דוליצקא איז אַ זינגערין, וועמענס קאָנצערטען זיינען האָבען אַרויסגערופען גרויסען בייפאַל אומעטום, וואו זי איז נאָר אַרויסגעטרעטען, דורך די 2 חדשים וואָס זי גאַסטראָלירט אין לאָדז האָט די קינסטלערין זיך ערוואָרבען אַנערקענונג. היינט געזעגענט זיך פרוי דוליצקא מיט'ן יודישען פּובליקום און וועט אַרויסטרעטען אין אַ גאַנץ נייעם רעפּערטואַר ווי: „דאָס פּאַסטוכעל" די „הבדלה" „איך וויל נישט זיין קיין רבי" א.א.וו. די בעזוכער פון „מעטראָפּאָל" וועלען זיכער אויסנוצען די געלעגענהייט זיך צו געזעגענען מיט דער קינסטלערין.

„אררט"

„מלוה מלכּה" אין „אררט" געהט מיט אַ גרויסען ערפאָלג. די נומערען ווערען פונ'ם פּובליקום אויפגענומען מיט רוישיגע אַפּלאָדיסמענטען. אייניגע נומערען מוזען אויפ'ן פערלאַנג פון פּובליקום ביסירט ווערען. עס איז צו האָפען אַז דער 5-טער פּראָגראַם פון „אררט" וועט זיך נאָך לאַנג האַלטען אויף דער ביהנע.

אַ שרפה אין דאָרף.

דינסטאָג פאַרטאָג איז אין דאָרף ווידזינקי הינטער פּאַביאַניץ אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דעם גוט פון יוזעף העלמאַן. די פייערלעשער פון פּאַביאַניץ און פון רודא פּאַביאַניץ האָט נאָך אַ 2 שעהדיגער אַקציע לאָקאַליזירט דעם פייער. די ווירטשאַפט און דעם לעבעדיגען אינווענטאַר איז געלונגען אָפּצוראַטעווען. דאָס וואוין-הויז פון 16 צימערען, וואָס פלעגט פערדינגען ווערען אויף זומער-וואוינונגען האָט גענצליך אָפּגעברענט.

עפענטליכע ערקלערונג פון דער טאָמאַשאָווער יודישע קהלה.

חשובע רעדאַקציע !

מיר בעטען אָפּצודרוקען אין אייער ווערטער צייטונג פאָלגענדע פעסטשטעלונג: אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן קבלת פּנים לכבוד הרב בראָט אין טאָמאַשאָוו, האַלטען מיר פאַר נויטיג צו ערקלערען למען האמת, אַז אויף אַן'איינלאַדונג פון דער יודישער קהלה אין טאָמאַשאָוו איז צו דער פייערונג אין שול געקומען דער פערטרעטער פון סטאַראָסטווע ה' מישעווסקי צוזאַמען מיט'ן פּאָליציי קאָמיסאַר ה' כרושציצקי וועלכע זענען אָנגעקומען שוין פאַרן ענדיגען דעם נאָטעסדינסט

באַלד דערנאָך ווי דער כאָר האָט אָפּגעזונגען דעם נאַציאָנאַלען הימן און התקוה האָבען זיי פערלאָזט די שול און מעהר האָבען ביידע הערען קיין אַנטייל אין דער פייערונג נישט גענומען.

מיט כבוד און ראַנק

אין נאָמען פון דער יודישער קהלה אין טאָמאַשאָוו

פּרעזעס ד"ר הירשפּרונג.

25 [illegible]

„שטום אויף פויליש".

אַ וואַרשאָווער מוטער זאָגט אין געריכט, אַז איהר זוהן איז שטום און דער שטומער נעמט גאָר רעדען.

פאַר'ן ריכטער-טיש אין אַ וואַרשאַווער געריכט שטעלט זיך אַ נידריג שוואַרץ בחור'ל. זיין נאָמען איז יוסף ראַוויטש און ער איז אַלט 20 יאָהר. ער שטעלט זיך צוזאַמען מיט זיין מוטער, וועלכע איז אַ „פשעקופקע".

דער ריכטער: ווער איז די פרוי?

די פשעקופקע: איך בין יאָסעלעס מאַמע.

דער ריכטער: וועלכען יאָסעלס?

די פשעק.: (אָנווייזענדיג מיט דער האַנד) אָט דעם דאָזיגען יאָסעלעס מאַמע בין איך, ה' ריכטער.

דער ריכטער: נאָכוואָס זענט איהר דאָ געקומען? איהר זענט דאָך נישט אָנגעקלאָגט:

די מוטער: מיין יאָסעלע איז אַ שטומער, וויל איך רעדען פאַר איהם.

דער ריכטער: אייער זוהן ווערט אָנגעקלעגט דערפאַר, וואָס ער האָט בעת עמיצער האָט געוואָלט ביי אייך אַרויס'גנב'ענען אַ פרוכט, געמאַכט אַ געוואַלד, אַז מען פאַגראַמירט איהם און געראָפען מיט אַ שרעקליך קול: „פאָליציי, רעטונג!"... דערמיט האָט ער אָנגעמאַכט אַזאַ טומעל, אַז עס איז געשטערט געוואָרען די עפענטליכע רוה... אויב אייער זוהן איז אַ שטומער, ווי אַזוי האָט ער ווידער געקענט אָנמאַכען אַזאַ יריד.

די מוטער: מיין זוהן איז אַזאַ ריהרעוודיגער...

דער שטומער יאָסעל שטעהט און שאָקעלט אויף אַלעם צו מיט'ן קאָפּ.

עס ווערט פערהערט דער פאָליציאַנט, וועלכער איז אָנגעלאָפען בעת דער אוואַנטורע.

דער פאָליציאַנט דערצעהלט, ווי ער האָט דעמאָלט געהערט דעם אָנגעקלאָגטען שרייען אויפ'ן קול, וואָס עס האָט אַרויסגערופען די גאַנצע מהומה און עס איז דאַדורך געשטערט געוואָרען דער גאַסען-פערקעהר.

די מוטער מישט זיך אַריין אין דעם פאָליציאַנט'ס ערקלערונגען און טענה'ט, אַז עס איז נישט מעגליך, דאָס איהר יאָסעל זאָל האָבען געשריגען אויפ'ן קול, ער איז אַ רוהיגער, אַ שטומער, מ'הערט פון איהם קיינמאָל נישט קיין וואָרט...

דער פאָליציאַנט אָבער האַלט זיך ביי זיינס, אַז ער האָט דעמאָלט יאָסלען יאָ געהערט שרייען אויפ'ן קול, און צוליב דעם ענטשטעהט אַ מחלוקה צווישען יאָסעלס מאַמע מיט דעם פאָליציאַנט. דערביי נעהמט יאָסעלס מאַמע אַ טאָן, ווי זי וואָלט געשטאַנען פאַר די האַליצעס.

פלוצלינג, צו אַלעמענס איבעראַשונג, גיט דער שטומער יאָסעל זיך אַ רוף-אָן צו זיין מוטער: „מאַמאַ זיי שטיל!"

דער ריכטער, אַנ'ערשטוינטער, ווענדעט זיך צו דער מוטער און פרעגט זי, צי דאָס הייסט ביי איהר אַ שטומער? דערביי ערקלערט איהר דער ריכטער, אַז דערפאַר ערוואַרט זי אַ גרויסע שטראָף, ווייל זי האָט געוואָלט אַריינברענגען די געריכטס-מאַכט אין אַ טעות.

די מוטער ווערט רוהיגער און שוין מיט אַ שטילען טאָן גיט זי צו פערשטעהן: „ה' ריכטער, די מעשה איז אַזוי, מיין זוהן איז שטום אויף פויליש, איך האָב נישט געזאָגט קיין ליגען"...

דער גאַנצער געריכטס-זאַל שיסט אויס אין אַ געלעכטער.

דאָס געריכט האָט בעשטראָפט דעם „שטומען" יאָסלען צו בעצאָהמען 50 זל. שטראָף פאַר אַרויסרופען אַנ'אוואַנטורע — „אויף יודיש".

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.

גאַסטראָלען פון די בעליבטע אַרטיסטען **חנה לערנער און דוד זיידערמאַן**

אין נאָמען פון גאָט

פרייטאַג, ד. 23-טען, 9 אין אָוונד צו ביליגע פרייזען פון 1 ביז 2.50 דער שטאַרקסטער שלאַגער, וואָס איז געשפּילט געוואָרען אין אַמעריקאַ

לעבענס-בילד אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון שטיינבערג, הויפט-ראָלען: „יהושיע'לע"— חנה לערנער; „יצחק"—דוד זיידערמאַן. קופּלעט „זיי מיר מוחל, גאָטעניו" געזונגען פון חנה לערנער, „המבדיל" פון קאָמפּאָזיטאָר זילבערין, אַראַנזשירט פון זעלמאַן, ווערט געזונגען פון דוד זיידערמאַן מיט'ן כאָר, דער שלאַגער-נומער „שטיין, שטיין" ליבלינגס-נומער געזונגען פון דוד זיידערמאַן.

שבת, 3.30 נאָכמ. צו ביליגע פרייזען
„מכירת יוסף"
היסטאָר. אָפּערעטע אין 5 אַקטען פון לאַטיינער.
הויפּט-ראָל „יוסף"—דוד זיידערמאַן.

שבת, ד. 24-טען, 9 אָוונד פּרעמיערע!
צום ערשטען מאָל אין לאָדז!
דער מאַסקירטער
לעבענס-בילד אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג און עפּילאָג פון ראַקאָוו. — הויפּט-ראָלען: „סאָפיע"— חנה לערנער; „סיימאָן"—דוד זיידערמאַן. אין דער פּיעסע „דער מאַסקירטער" ווערט געזונגען נייע געזאַנגס-נומערן, וואָס איז אין לאָדז נאָך נישט געזונגען געוואָרען. אַ גאַנצען סעזאָן איז די פּיעסע געשפּילט געוואָרען אין אַמעריקאַ מיט גרויס ערפאָלג.

זונטאַג, ד. 25-טן, 9 אָוונד צו ביליגע פרייזען פון 1 ביז 2.50 זל.
„אין נאָמען פון גאָט"
לעבענס-בילד אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון שטיינבערג.

מאָנטאַג, דעם 26-טען, 9 אָוונד—גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50 **„מאַשקע ווערט אַ כלה"**
קופּלעט „וואו נעמט מען די מיידעלעך פון אַמאָ" געזונגען פון חנה לערנער. אָפּערעטע אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג פון שטיינבערג. הויפּט-ראָלען: „מאַשקע"—חנה לערנער; „וואָלאָדיאַ" דוד זיידערמאַן.

ס'נעהמען אָנטייל פּרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פּאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאַליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. טענץ איינשטודירט פון טאַנץ-מייסטער ב. לייבאָוויטש. אַדמינ.: א. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען אין פילהאַרמ.-קאַסע.

דער פסח איז פאר דער טיר

און דער קונה וועט געהן צו אייער קאָנקורענט, אויב איהר וועט איהם וועגען זיך נישט דערמאהנען.

איהר האט דערצו ס'בעסטע מיטעל

א שעהנעם אנאנס

אין נייעם פאלקסבלאט

אַ 4-יעהריג יודיש-מיידעל

פאַ/ט אַראָפּ פון 3-טען שטאָק און בלייבט טויט אויפ'ן אָרט.

אַ שוידערליכער פּאָרפאַל איז דינסטאָג צווישען טאָג און נאַכט געשעהן אויף נאָוואָליפּקי 51 אַ, אין וואַרשאַ.

די אומשטענדען פון שרעקליכען פאָרפאַל זענען פּאָלגענדע:

אין דערמאָהנטען הויף, רעכטס אויפ'ן דריטען שטאָק, פערנעהמט אַ דירה פון צוויי צימערן מיט אַ קיך די יודישע פאַמיליע האָניג. האַלב 6 פאַרנאַכט זענען אין שטוב געווען נישט מעהר, ווי די 4-יעהריגע פּאָלאַ און דאָס דינסט - מיידעל. פּאָלאַ זעהר אַ לעבעדיג און שטיפעריש קינד, האָט זיך געשפּילט מיט דער דינסט און אויף אַ שפּאַס פערשלאָסען די טיר פון עס-צימער, כדי די דינסט זאָל נישט קאָנען אַרויסגעהן. ווען דאָס קינד האָט באַלד דערנאָך געוואָלט אויפשליסען די טיר האָט עס נישט געקאָנט, אַזוי ווי די פאַמיליע האָניג האָט אין זעלבען הויז אַ שפּייז-געוועלב, האָט די דינסט געעפענט דאָס פענסטער פון עס-צימער און אַראָפּגעשריען מען זאָל רופען די אייגענטימער, כדי צו עפענען די טיר. דאָס קינד ווידער האָט אויך געטון דאָס זעלבע, געעפענט דעם לופט-שיק פון דער קוך און געשריען: „מאַמוניו, מאַמוניו קום אַרויף!" אין זעלבען מאָמענט זאָל אַ שכנה'טע פון געגענאיבער האָבען געראָפען צום קינד, ס'זאָל זיך נישט אַרויסבויגען פון פענסטער, אָבער באַלד האָט זיך דערהערט אַ שטאַרקער קלאַפּ און דאָס קינד איז שוין געלעגען אויפ'ן ברוק פון הויף.

צוליב דעם, וואָס עס איז שוין דאַן געווען פינסטער, איז אויפ'ן הויף געוואָרען אַ שרעקליכע מהומה. עס האָבען זיך געהערט גרויליכע געשרייען: וועמענס קינד?

דאָס קינד איז געבליבען ליגען אין אַ קאַלוזשע בלוט.

עס זענען אָנגעלאָפען די שכנים און, דערזעהענדיג, אַז עס ליגט די קליינטשיקע פּאָלטשע, וועלכע אַלע שכנים האָבען זעהר ליב געהאַט—איז געוואָרען אַ גרויס געוויין. די פערצווייפלונג איז געווען אַזוי גרויס, אַז אַלע זענען צוטומעלט געוואָרען און נישט געוואוסט בעת-מעשה, וואָס צו טון.

באַלד זענען אָנגעלאָפען טאַטע-מאַמע... טען האָט דאָס קינד מיט גאַנץ שוואַכע סמנים פון לעבען אויפגעהויבען אויף די הענד. אין אַ האַלבע שעה אַרום איז עס געשטאָרבען.

דער דאָזיגער שוידערליכער פאָרפאַל האָט געמאַכט אַ זעהר שווערען איינדרוק.

Dr. RÓŻANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.
היילונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
נעמט-אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3 - 4
וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

די ערשטליכע לאַבאָראַטאָריע
פון ד"ר **ST. HURWICZ** מעד.
(אַנאַליזען פון אורין, בלוט, קאַל א.אַז.וו. אונטערזוכונגען צו בעשטימען ראַק, אויסשיילונגען א. אז. וו.)
(איז איבערגעטראַגען געוואָרען אויף
76 WSCHODNIA 76
רוג נאַרוטאָוויטש-גאַס) טעלעפאָן 53-30.

אין הויף פון לעצטען צאַר.

טאָג-בוך פון דער הויפדאַמע אַננאַ ווירובאָוואַ.

(41 יודיש—ל. בראַנס.

---

5. סעפּטעמבער.

נאָך איין כאַראַקטעריסטישער שטריך. ווען ס'איז איינגאַנצען שטיל, האָבען די דאָזיגע נאַכט-רויבער נישט וואָס צו טון, דעמאָלט נעהמען זיי אונטער עפּעס אַנדערש. דאַן לאָזען זיי אָפּ דעם שפּור-הונד אויף די רעוואָלוציאָנערען. יענער צובלאָזט דאָרט זיין פייער, און אויב דאָס העלפט נישט, קלאַפּט מען צונויף עפּעס אַ פערפלאָנטערטע פערשווערונג און מ'טראָגט זיך דערמיט אַרום: „קוקט וואָסערע רעטערס מיר זענען! אַלע האָבען מיר געראַטעוועט פּאַפּאַ און מאַמאַ!" און אויב מ'דאַרף, כדי בעסער צו בעווייזען, עמיצען „אַראָפּרוימען" (מעג עס זיין אַפילו פון די אייגענע מענשען), איז דאָס אויך ערלויבט. איך ווייס נישט, ווי אַזוי דאָס אָנצורופען און מיט וואָס צו ערקלערען אַזעלכע האַנדלונגען פון דער אכראַנע, אָבער אַזוי טוט מען. סטאָליפּינ'ען האָבען דער'הרג'עט אייגענע מענשען[1]. און צו וואָס? ערשטענס, איז דאָ דערביי אַ מעגליכקייט זיך אויסצודינען, נו, און עס עפענט זיך אַנ'אָרט פאַר אַנ'אייגענעם מענשען... דאָס אַלץ איז אַנ'אמת'ער קאָשמאַר. דאָס איז רציחה. און אין די הענד פון די דאָזיגע מענשען איז אָנפערטרויט די דינאַסטיע און די בעסטע דינער!

9. סעפּטעמבער.

דער זקן האָט נעכטען געזאָגט:

— מאַמאַ, מיט איהר ליכטיגען קאָפּ, פערשטעהט נישט איין זאַך: אַז פון 10 אַטענטאַטען אויף פּאַפּאַ און מאַמאַ זענען 9 אויסגעטראַכט דורך די דאָזיגע אויסוואורפען, אָהן דעם קאָנען זיי נישט. דאָס איז זייער ברויט. אויב — לאָמיר זאָגען — עס זענען קיין וועלף נישטאָ — צו וואָס דאַרף מען דאַן האַלטען הינד לעבען דער סטאַדע?.. און הינד ווילען פרעסען... ווייל — אויב ס'איז קיין וואָלף נישטאָ, וועט מען אַ הונד אָנטון פאַר אַ וואָלף און איהם אָפּלאָזען פון דער קייט. אָט, זעהט, דאָס איז אַ וואָלף! מיר ווילען איהם פערצוקען, און דו וואַרף אונז אַליין יעדען צו אַ שטיק.

דער זקן פערשטעהט דאָס אַלץ פּונקט אַזוי ווי איך.

ווען איך האָב איהם געפרעגט, פאַרוואָס ער זאָגט נישט וועגען דעם מאַמאַ, האָט ער געענטפערט:

— מיט קיסרים דאַרף מען וויסען, ווי אַזוי צו רעדען. ווי אויף אַ שטריק איבער אַנ'אָפּגרונד דאַרף מען געהן... און נאָך איין זאַך דאַרף מען וויסען; ס'איז נויטיג, אַז מאַמאַ זאָל זיין אָפּגעהיטען. און אויך דאַרף זי וויסען, אַז פאַר איהר און פאַר פּאַפּאַ איז זיך מתפלל דער זקן און ווענדט אָפּ פון זיי די האַנד פון שונא.

יאָ, דער זקן האַלט, אַז אונזערע מיינונגען וועגען די אַלע גערעסימאָווס און קאָ טאָרען נישט דערגעהן צו פּאַפּאַ און מאַמאַ.

ער ווייסט דאָך בעסער.

איין זאַך פערדריסט מיך בעזונדערס, דאָס איז די אויסערגעוועהנליכע חוצפה פון די דאָזיגע הערען: שטרעבענדיג צו פּאָסטענס, אָרדענס, סטענגעס און פּענסיעס, אַפילו דורך בלוט, קומען זיי צו מיר, שפּילען די ראָלע פון העלדען און זיי ווילען נישט בעמערקען, ווי ווייט איך פעראַכט זיי. ווען נישט דאָס געפיהל פון טאַקט, וואָלט איך זיך אָפּגעקעהרט פון זיי און פערמאַכט פאַר זיי די טיר.

— אַלע — זאָגט מיין שוואָגער — דאַרפען קאָנען, ווי ערפאַהרענע הויפּלייט, חנפ'ענען און דרעהען.

די תורה איז דאָ נישט קיין גרויסע. בעזונדערס, ווען מ'לערנט זיך ביי מיין שוואָגער. ער וועט שוין אויסלערנען!

שוריק זאָגט:

מיין מאַן מאַכט אַ קאַריערע. און ער וועט מאַכען.

— אָט מיט דער האַנד, — זאָגט ער, — האָב איך 80 בונטאָווטשטשיקעס אַוועקגעלעגט! און אַז מ'וועט דאַרפען, וועל איך 800 אַוועקלעגען!

דאָס איז, פערשטעהט זיך, אַ גרויס פערדינסט פאַר דעם פאָטערלאַנד, אָבער מיר אַלס פרוי וואָלט געווען שווער, ווען די זעלבע האַנד וואָלט מיך געצערטעלט. פאַרוואָס שווער — ווייס איך נישט, נאָר ס'איז קלאָר פאַר מיר, אַז אַזוי וואָלט געווען.

יעדער טויט איז טויט. איך רעד נישט וועגען קריג וואו מ'הרג'עט דעם אַנדערען, כדי זיך צו ראַטעווען, אמת, אַ „בונט" איז אויך אַ קריג און דאָך, ווען איינער הרג'עט אויס 80, הייסט עס, אַז די 80 זענען געווען געבונדען. און יעדעס מאָל, ווען ער רעדט וועגען דעם, פיהל איך אין זיך עפּעס אַ פּראָטעסט געגען איהם.

איך האָב וועגען דעם גערעדט מיט דעם זקן. ער זאָגט:

— אַזעלכע מענשען זענען מלוכה-לייט; זיי זענען דעם צאַר נויטיג! „דעם שונא צום שרעק!" דערפאַר דאַרף ער בעקומען אַלע נאַגראַדעס... און ער וועט בעקומען. און מיר ווילען ביי גאָט בעטען מחילה פאַר זייערע זינד! אָט וואָס!

געגען זקן שטרייט איך נישט. און דאָך פיהל איך אַ ביטערקייט אויף דער נשמה. וואָס זשע זאָל מען טון, אויב אַנדערש איז נישט מעגליך? פּאָליטיק פאָדערט קרבנות...

פאָרטזעצונג קומט.

---

[1] די אָרגאַניזאַציע פון סטאָליפּינס מאָרד האָט מען צוגעשריבען דעם שעף פון דער קיעווער אָכראַנע גענעראַל קורלאָוו'ן.

מעז מעג האָבען 2 געשעפטען אין 2 בעזונדערע געגענדען.

פרינציפיעלער אורטייל פון אַ וואַרשאָווער געריכט.

זעהר אַ כאַראַקטעריסטישען פראָצעס האָט די טעג בעטראַכט דאָס פרידענס-געריכט אין וואַרשאָ.

עס האַנדעלט זיך, נעמליך, אין דעם, צי מען קאָן האַלטען גלייכצייטיג צוויי געשעפטען אין צוויי בעזונדערע געגענדען.

מיט אַ צייט צוריק האָט אַ געוויסער ה׳ ט. געדונגען אַ לאָקאַל אויף ניעצאַלאַ אויף אַ וועקסעל-קאַנטאָר. ווי בעוואוסט, אינטערליגען נישט אַזעלכע קאַנטאָרען דעם געזעץ פון לאָקאַטאָרען-שוץ.

אין אַ צייט אַרום האָט ה׳ ט. אין זעלבען קאַנטאָר איינגעאָרדענט אַ קאָלעקטור-אָפּטיילונג; אַזוי ווי אין איין געשעפט איז שווער געווען צו האַלטען אַ וועקסעל-קאַנטאָר און אַ קאָלעקטור-אָפּטיילונג, האָט ה׳ ט. געדונגען אין אַן׳אַנדער געגענד אַ צווייטען לאָקאַל און אַהין איבערגעטראָגען זיין וועקסעל-קאַנטאָר; אויף ניעצאַלאַ גאַס האָט ער איבערגעלאָזען די קאָלעקטור-אָפּטיילונג.

ווי בעוואוסט, אונטערליגען די קאָלעקטור-קאַנטאָרען יאָ דעם געזעץ פון לאָקאַטאָרען-שוץ.

דעריבער טאַקע האָט זיך די איינענטימערין פון הויז געדראַקען און אָנגעקלאָגט דעם ה׳ ט. אין געריכט פאָדערנדיג אַן׳עקסמיסיע. דערביי האָט זיך די אָנקלאָגע געשטיצט דערויף, וואָס לויט׳ן געזעץ פון לאָקאַטאָרען-שוץ, איז נישט ערלויבט צו האַלטען צוויי לאָקאַלען אין צוויי בעזונדערע געגענדען גלייכצייטיג. אַזוי ווי ה׳ ט. האָט דאָס וועקסעל-קאַנטאָר איבערגעטראָגען אין אַן׳אַנדער געגענד, האָט ער נישט דאָס רעכט צו האַלטען אין הויז אַ צווייטע אונטערנעהמונג. דער פערטיידיגער וויזט אָן אין אַ לענגערע רעדע, אַז ה׳ ט. האָט יאָ געהאַט דאָס רעכט צו דינגען אַ צווייט געשעפט אין אַן׳אַנדער געגענד, ווייל, לויט׳ן געזעץ פון לאָקאַטאָרען-שוץ איז נישט ערלויבט צו האַלטען קיין צוויי וואוינונגען גלייכצייטיג אין צוויי בעזונדערע ערטער, דאַגעגען געשעפטען איז יאָ ערלויבט.

דאָס געריכט האָט אין דעם פאַל איינגעשטימט מיט׳ן אַדוואָקאַט און די ביטע וועגען עקסמיסיע אָפּגעוואָרפען.

—:0:—

לאָקאַטאָר און סובלאָקאַטאָר.

צו וואָסערע אומגליקען עס דערפיהרט אַלץ דער דירות-מאַנגעל

צווישען די יודישע איינוואוינער פון נאָוואָליפּקי גאַס אין וואַרשאָ טומעלט זיך שטאַרק מיט דעם אויסערגעוועהנליכען געשעהעניש, וואָס עס האָט געטראָפען אויף דער ראַזינער גאַס צווישען אַ הויפּט-לאָקאַטאָר און אַ סוב-לאָקאַטאָר.

אויף נאָוואָליפּקי 62 וואוינט לייב וואַגנער, ביי וועמען עס פערנעהמט אַ שטוב אַלס סוב-לאָקאַטאָר דער קאָמאַשענמאַכער-מייסטער קלמן בראָנכער 35 י. אַ. מיט זיין פרוי און צוויי יונגע קינדערלעך. בראָנכער וואוינט ביי וואַגנער׳ן אַלס סוב-לאָקאַטאָר שוין ניין יאָהר צייט. אין משך פון דער צייט האָט בראָנכער זיך געגוג אָנגעליטען. לעצטענס האָבען די וואַגנערס אָנגעהויבען שטאַרק פער׳מיאוסען דאָס לעבען בראָנכער׳ן און זיין פאַמיליע. זיי האָבען אַזוי אַרום געוואָלט פטור ווערען פון בראָנכער׳ן און אָפּנעהמען דאָס צימער זייערס אַ היימישען מענשען. עס זענען אויף דעם באָדען פאָרגעקומען אָפּטע סכסוכים און מחלוקת׳ן צווישען די צוויי פאַמיליעס.

מאָנטאָג 10 אָוועגד זענען צו בראָנכער׳ן אַריינגעקומען צוויי זיינע אַרבייטער, כדי געוואָהר צו ווערען צי זיי דאַרפען דינסטאָג פריה קומען צו דער אַרבייט. מען האָט זיי נישט געוואָלט אַריינלאָזען. דאָך האָבען זיי זיך דורכגעריסען און זענען אַריין אין דער לעצטער שטוב, וואו בראָנכער וואוינט. בראָנכער האָט נאָכהער אויפמערקזאַם געמאַכט די פאַמיליע וואַגנער אויף זייער האַנדלונג און געהאַט טענות, פאַר וואָס זיי פערביטערען איהם דאָס לעבען. אַ וואָרט צו אַ וואָרט און וואַגנערס זוהן — האָט געראַרפט די בריגענדע טיש-נאַפט-לאָמפ און געשליידערט בראָנכער׳ן אין קאָפּ אַריין. די נאַפט האָט זיך אויסגעגאָסען אויף בראָנכער׳ס קאָפּ און פון דעם זעץ מיט דער לאָמפּ איז בראָנכער פערוואונדערט אין שטערן און קאָפּ. די לאָמפּ איז אַראָפּגעפאַלען אויף דער פאָרלאָגע און איז צובראָכען געוואָרען. פון דעם שטאַרקען קלאַפּ און דער ענטשטאַנענער מהומה האָט זיך דערשראָקען די 78-יעהריגע איינענטימערין פון דער וואוינונג טויבע וואַגנער, וועלכע איז אַ האַרץ-ליידענדע. זי האָט בעקומען אַ האַרץ-אַטאַק און 5 אַ זייגער פאַרטאָג איז זי געשטאָרבען. ד׳ פאַמיליע וואַגנער האָט דעריבער ד׳ יגאַנצע שולד פּי׳ נפרוי טויבעס טויט געוואָרפען אויף בראָנכער׳ן. איצר וואַגנער איז אַוועקגעלאָפען אין דער פּאָליציי און אַרויסגעטרעטען מיט אַ שווערער בעשולדיגונג געגען בראָנכער׳ן. היות אָבער דריי אָנגעקומענע דאָקטוירים, וועלכע זענען אַרויסגערופען געוואָרען צו דער פרוי וואַגנער, בעת זי האָט בעקומען דעם האַרץ-אַטאַק, האָבען פעסטגעשטעלט, אַז זי איז געווען אַזאַ שטאַרק האַרץ-ליידענדע, אַז זי האָט געמוזט שטאַרבען פון אַ האַרץ-אַטאַק, האָט מען בראָנכער׳ן נישט פערהאַלטען.

—:0:—

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט” אָנוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט”.

בײַם ציוּלאָנגען אַנ׳אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דיזער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, וועלכען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, ווערט קיין אַנטוואָרט נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 22-טען מערץ 1928

7188. מענדעל וו.

די האַנדלונג פון דערמאָנטען יובילער קאָן דרייסט קוואַליפיצירט ווערען אַלס איינפאַכער שווינדעל. איהר קאָנט דעריבער וועגען דעם ענין מעלדען אינ׳ם פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט. איהר קאָנט אָבער אויך פערפיהרען אַ ריין ציווילען פראָצעס געגען זיין פאָטער, אַלס זיין אַפּיעקון, פאָדערענ־דיג פון איהם אַן׳ענטשעדיגונג פאַר די פערשווינ־דענע פינגערלעך.

7189. אַ טעגליכער לעזער פון. דרעוונאָווסקאַ ג.
7190. פאַר אַ ברודער.
7191. לעאָן שטאַרק.
7192. אַ לעזער פון גראַבאָוו.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פער־שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 4—3 מיטבערענגענדיג די צייטונג.

7193. אַ פּעראינטערעסירטער סוחר.

פון גוטוויליגע אוקלאַדען ווערט גענומען אַנ׳־אָפּצאָהל אין דער הויך פון $^1/_4$ % פון דער סומע, וואָס דאַרף לויט׳ן אוקלאַד בעצאָהלט ווערען. דער אָפּצאָהל ווערט אויפגעמאָהנט פון בעל חוב נאָך דעם, ווי דער אוקלאַד איז בעשטעטיגט געוואָרען דורכ׳ן געריכט.

7194. N. 18

אויב די קאָמיסיע האָט ביי אייער פאָטער פעסטגעשטעלט נישט מעהר ווי 25 פּראָצ. אַר־ביטס-פעהיגקייט, ווערט מען אייך אַנ׳אַפּיעקונסטוואַ אומבעדינג אַנערקענען.

„אַרט”
זאַכאָדניאַ 43.
אַרטיסטישער רעווי און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג מ. בראָדערזאָן
היינט, דאָנערשטאָג— 1 פאָרשטעלונג:
אָנהויב 9.15 אַ זייגער אָוונד
ווידערהאָלונג פון 5. פּראָגראַם א.ג.
„מלוה מלכה”

1. פּראָלאָג	7. קיישלען
2. מלוה מלכה	8. מיין 1. דעפּאָזיטען
3. זייגערל	9. קאָנטאָניסטען
4. שפּאַניש. סקעטש	10. נאָך דער חופּה
5. כינעזיש. פּעכער	11. גאָשציני דוואָר
6. בלינדע	

7195. אַנ׳אַבאָנענט פון באַלוט.

די טעלעגראַמע מוז בעשטעטיגט ווערען דורך דער זשאַנדאַרמעריע.

7196. P. C–n

פאַר׳ן יאָהר 1926 ווערט גענומען פון די פערזיכערונגס-אַנשטאַלטען נישט מעהר ווי 1 און אַ האַלבען פּראָצענט.

7197. אַנ׳איבערג. לעזער פון נאַרוטאָוויטש.

לויט׳ן אַרטיקעל 19 פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה פּרעזידענט וועגען אויסמיידען אופּאַדלאָש־טשען איז די הנחה וועגען אָפּלייגען דאָס צאָהלען די חובות נישט חל: 1) לגבי חובות און פערפליכ־טונגען, וועלכע מ׳האָט אויף זיך גענומען שוין נאָך דער דעציזיע וועגען אָפּלייגען דאָס צאָהלען. 2) אויף די קאָסטען אין שייכות מיט׳ן פּראָצעס ווע־גען אָפּלייגען דאָס צאָהלען. 3) אויף געוועהנליכע שטייערען, קאָמונאַלע, ווי מלוכה. 4) אויף חובות פאַר אַרבייט און אויף די אָפּצאָהלונגען, וואָס ווע־נען נוגע די אַרבייטס-פערזיכערונגס-אַנשטאַלטען. 5) אויף פערשידענע אַלימענטען. 6) אויף חובות פאַר משכנות. 7) אויף פּראָצענטער פאַר היפּאָטעק-חובות אויף אומבעוועגליכע גיטער, וועלכע האָבען נישט קיין שייכות מיט דער פיהרענדער אונטער־נעהמונג. 8) אויף נאָך נישט בעצאָהלטע בעוועג־ליכע גיטער.

אין די צייטן פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן (101

— שנעלער, מאַזע! נעהם אַרויס דיין לעגי־טימאַציע און פרעג ביי דער קאַסירערין, וואָס פאַר אַ בילעט עס האָט גענומען די דאַמע, אָבער שנע־לער עס זאָל נישט אָנקומען עמיץ אַנדערש.

מאַזע האָט שנעל אויסגעפיהרט די פעראָרדנונג און איז צוריקגעקומען מיט אַנ׳ענטפער:

— אַ בילעט פון צווייטען קלאַס קיין רואַן.

— נעהם אויך שנעלער אַ בילעט אהין!

מאַזע האָט געקויפט אַ בילעט. די קאַסירערין האָט איהם געזאָגט, אַז דער שנעל-צוג געהט שוין אָפּ, און ווען זיי זענען אַרויס אויפ׳ן פּעראָן האָבען זיי דערזעהן פלאָרענציאַ׳ן זיך אַריינזעצען אין וואַגאָן.

דער לאָקאָמאָטיוו האָט אַ פייף געטון.

— שטייג איין — האָט געזאָגט דאָן לואי, וועלכער האָט זיך אויסבעהאַלטען ווי אַזוי ער האָט נאָר געקענט — ווערסט דיר טעלעגראַפירען פון רואַן און איך וועל דיך היינט אין אָוונד דעריאָגען. נאָר קוק גוט זי זאָל זיך דיר נישט אַרויסגליטשען פון די הענד!

— איך בעט אייך, הער, פאָהרט מיט מיר, עס וואָלט אַ סך גלייכער געווען...

— איך קען נישט. דער צוג בלייבט נישט שטעהען פאַר רואַן, כ׳וואָלט געקענט זיין צוריק ערשט אויפדערנאַכט און די פערזאַמלונג ביים פּרע־פעקט איז 5 אַ זייגער.

— און איהר ווילט אומבעדינג זיין אויף דער פערזאַמלונג?

— אומבעדינגט! שנעלער פאָהו! — האָט ער איהם אַריינגעשטופּט אין איינעם פון די לעצטע וואַגאָנעס. דער צוג האָט געריהרט און איז באַלד פערשוואונדען געוואָרען אין טונעל.

דאָן לואי האָט זיך דאַן אַוועקגעזעצט אויף אַ באַנק אין איינעם פון די וואַרטע-צימער אויפ׳ן וואָקזאַל און אָפּגעזעסען דאָרטען 2 שעה. ער האָט געמאַכט דעם אָנשטעל, אַז ער לעזט אַ צייטונג, אין דער אמת׳ן איז ער געזעסען און האָט געטראַכט איבער דער מאַטערנדער פראַגע: „צי איז פלאָרענציאַ שולדיג?”

* * *

פּונקט 5 אַ זייגער האָט זיך געעפענט די טיר פון דעמאַליאָנס קאַבינעט פאַר׳ן מאַיאָר גראַף דאַס־טינג, אַדוואָקאַט לעפּיורס, און סעקרעטאַר פון דער אַמעריקאַנער געזאַנדשאַפט. אין דער זעלבער רגע איז עמיץ אַריינגעקומען אין צימער פון די דינער און אָפּגעגעבען זיין וויזיט-קאַרטע.

דער דינער האָט אַ קוק געגעבען אויף דער וויזיט-קאַרטע און האָט באַלד איבערגעלאָזט די גרופּע מענשען, מיט וועלכער ער איז געשטאַנען און האָט געזאָגט און האָט געפרעגט ביי דעם גע־קומענעם:

— איהר האָט נישט קיין איינלאַדונג?

— ס׳איז איבריג, זאָגט, אַז דאָס איז דאָן לו־אי פערענאַ.

ווי אַנ׳עלעקטרישער שטראָם וואָלט איבערגע־גאַנגען איבער אַלע אָנוועזענדע, עס האָט זיך עמיץ אָפּגעטיילט פון אַ גרופּע, וואָס האָט געפיהרט אַ שמועס און איז צוגעגאַנגען נעהנטער צו פערענאַ. דאָס איז געווען קאָמיסאַר וועבער.

די שונאים האָבען אַריינגעקוקט איינער דעם צווייטען אין די אויגען. דאָן לואי האָט פריינדליך געשמייכעלט. וועבער איז געווען בלאַס פון אויפ־רעגונג און עס איז געווען קענטיג, אַז ער טוט זיך אָן אַ כוח, כדי זיך צו בעהערשען.

אַרום איהם זענען אַ חוץ צוויי זשורנאַליסטען געווען נאָך 4 פּאָליציי-אַגענטען.

— צו אַלדע רוחות! די הערען לויערען אויף מיר דאָ — האָט אַ טראַכט געטון דאָן לואי — אָבער זייערע איבעראַשטע מינעס בעווייזען, אַז זיי האָ־בען נישט ערוואַרט, אַז כ׳וועל האָבען די דרייסט־קייט אַהער צו קומען. וועלען זיי מיך אַרעסטירען, צי ניין?

וועבער האָט זיך נישט געריהרט פון אָרט. צום סוף האָט זיין פּנים אָנגעהויבען לייכטען פון עפּעס אַנ׳אינערליכער צופרידענקייט גלייך ער וואָלט גע־זאָגט צו זיך: „איך האָב דיך ענדליך, מיין טייע־רער! ווערסט זיך מיר שוין מעהר נישט אויסדרע־הען!

דער דינער איז צוריקגעקומען און געבעטען דעם דאָן לואי אַריינגעהען.

דאָן לואי איז אַדורכגעגאַנגען לעבען וועבער׳ן און האָט זיך איהם העפליך פערנייגט.

אין קאַבינעט איז איהם ענטקעגען באַלד אויפגעשטאַנען מאַיאָר ד׳אַסטינג מיט אויסגעשטרעק־טע הענד. ער האָט איהם דערמיט געוואָלט בע־ווייזען, אַז קיין שום פּלאָטקעס קענען נישט ווער־קען אויף זיין בעציהונג צו פערענאַ׳ן דעם לעגיאָ־ניסט. אָבער דאָס קאַלטע אויפפיהרען זיך פונ׳ם פּרעפעקט איז געווען קלאָר. ער האָט ווייטער אי־בערגעוואָרפען די אַקטען, וועלכע זענען געלעגען פאַר איהם אויפ׳ן טיש און שטיל גערעדט מיט׳ן סעקרעטאַר פון דער געזאַנדשאַפט און מיט׳ן נאָ־טאַריוס.

דאָן לואי האָט אַ טראַכט געטון:

— מיין טייערער לופען, עס ווערט עמיץ פון דאַנען אַרויס מיט קייטעלעך אויף די הענד, אויב נישט דער ריכטיגער שולדיגער, איז דו, מיין אָרי־מער, אַלטער, קלוגער קאָפּ...”

דער געדאַנק האָט איהם אָבער נישט פער־שאַפט קיין יסורים, עס האָט איהם נאָר צוגעגעבען ווילען צום קאַמף.

דעמאַליאָן האָט ענדליך געעפענט די זיצונג:

— מיר האָבען זיך דאָ פערזאַמעלט, ווי צוריק מיט 2 חדשים, כדי אָנצונעהמען אַנ׳ענטגילטיגע דע־ציזיע וועגען דער ירושה נאָך קאָזמאַ מאָרנינגטאָן. דער אַטאַשע פון דער פערייניגטער געזאַנדשאַפט וועט נישט קומען, ווייל מען האָט מיר מיט אַ דע־פּעשע פון איטאַליען מיטגעטיילט, אַז ער איז ערנסט קראַנק. זיין אָנוועזענהייט דאָ איז אייגענ־טליך נישט געווען אומבעדינג נויטיג, עס פעהלט, אַלזאָ, קיינער נישט... אַ חוץ די, צום בעדויערען, וועלכע די פערזאַמלונג האָט געדאַרפט בעשטעטי־גען אַלס די יורשים פון קאָזמאַ מאָרנינגטאָן.

— עס פעהלט נאָך עמיצער, ה׳ פּרעפעקט!

ה׳ דעמאַליאָן האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ און דערזעהענדיג, אַז עס רעדט פערענאַ, האָט ער נישט גערן געפרעגט:

— וועגען וועמען רעדט איהר?

— וועגען דעם מערדער פון מאָרנינגטאָנ׳ס יורשים.

נאָך אַמאָל האָט דאָן לואי געצוואונגען די אָנוועזענדע קעגען זייער ווילען, איהם אויסצוהע־רען און צורעכענען זיך מיט איהם און מיט זיין מיינונג:

— ה׳ פּרעפעקט, אַז איהר וועט מיר ערלויבען וועל איך דאָ פאָרשטעלען די פאַקטען. עס וועט זיין אַ פאָרטזעצונג פון דעם געשפּרעך, וועלכען מיר האָבען בשעתו געהאַט נאָכ׳ן אויפרייס אויפ׳ן בולוואַר סושע.

איך וועל נישט לאַנג רעדען: מיר ווייסען שוין גאַנץ גענוג מען זאָל קענען זיין קורץ. קודם כל אינזשעניער פאַווילס בריף, פון וועלכען מיר ווייסען וועגען דער שרעקליכער ראָלע, וואָס ער האָט געשפּילט אין דעם ענין. די צווייטע העלפט פון דער פראַגע ליגט אין געדאַנק, וועלכען איהר ה׳ פּרעפעקט, האָט אַרויסגעזאָגט, ווען מיר זענען אַרויסגעגאַנגען פון דער ווילע אויפ׳ן בולוואַר סושע: „ווי זאָלען מיר זיך דאָס ערקלערען, אַז אין זיין גאַנצען בריף דערמאָנט פאַוויל קיין איין מאָל נישט וועגען דער ירושה נאָך מאָרנינגטאָן?

אין דעם ליגט דער גאַנצער סוד. היפּאָליט פאַוויל האָט קיין איין מאָל נישט דערמאָנט וועגען דער ירושה, ווייל ער האָט, ווי עס זעהט אויס, נישט געוואוסט וועגען איהר נישט גאַסטאָן סוווער, נישט פרוי פאַוויל, ווי אויך נישט פלאָרענציאַ לוי־וואַסער.

— האָבען מיר אַלזאָ איינס קלאָר, אַז די ירו־שה האָט נישט קיין שייכות מיט די בעשלוסען און מיט די טאַטען פון אינזשעניער פאַוויל.

און דאָך שטאַרבען אויס איינער נאָכ׳ן צווייטען אַלע יורשים, נאָך דער רייה, ווי עס איז אָנגעוויזען אין טעסטאַמענט. צי איז דאָס נישט וואונדערבאַר? צי קען מען נישט אָננעהמען, אַז אַ חוץ דער וויל־דער שנאה און אייפערזוכט פון אינזשעניער פאַוויל זאָל זיך געפונען נאָך עמיצער, וועלכער זאָל זיין בעשאַנקען מיט אַ נאָך גרעסערער ענערגיע, און וועלכער זאָל שטרעבען צו אַ בעשטימטען ציל, וועלכער פיהרט אין די אָרעמס פון טויט אַלע קרבנות פון דער דראַמע, וועלכע ער אַליין האָט געשאַפען און וויל אַליין לעזען?

פאָרטזעצונג קומט.

טעלעגראמען.

———:O:———

600 טויזענד גאלד=מארק אויף יודישע צוועקען בעשטימט דער פרייסישער לאנדטאג.

בערלין, 21. (טעלעגראפיש דורך י.ס.א.) בעת דעם אננעהמען דעם ביודשעט פון דער בילדונגס־אפטיילונג אין פרייסישען סיים האט דער דייטש־נאציאנאלער קאך שטארק אנגעגריפען דעם דירעקטאר פון די דייטשע מלוכהשע טעאטערען, יעסנער (א יוד), געגען דעם אנגריף זענען ארויסגעטרעטען דער סאציאליסט קעניג און דער בילדונגס־מיניסטער בעקער, זיי האבען אנגעוויזען אויף די גרויסע פערדינסטען פון יעסנער'ן, דער פארשלאג וועגען אויסדריקען אונצוטרוי יעסנער'ן איז אפגעווארפען געווארען.

דאן איז אנגענומען געווארען א פאזיציע פון 400 טויזענט מארק פאר די יודישע רעליגיעזע בעדערפענישען און 200 טויזענט מארק אלס סובסידיע פאר רבנים.

ש

דער קאמף פאר דרייפוסעס אונשולד

האט געראטעוועט די פראנצויזישע רעפובליק — זאגט אלבער טאמא.

בערלין. (י.ט.א) דער געוו. פראנצויזישער מיניסטער און איצטיגער דירעקטאר פון אינטערנאציאנאלען ארבייטס־ביורא אלבער טאמא, האט אויף דער איינלאדונג פון דער דייטשער הויכשול פאר פאליטיק, געהאלטען דא 2 רעפעראטען אויף דער טעמע: „דייטשלאנד לויט דער אויפפאסונג פון א פראנצויזישען פריינד אין די יאהרען 1928—1898.

בעת דעם רעפעראט האט אלבער טאמא צווישען אנדערען געזאגט, אז דער קאמף פאר דער אונשולד פון דעם פעראורטיילטען קאפיטאן אלפרעד דרייפוס האט אונגעהויער געשטארקט די פראנצויזישע רעפובליקאנער, וואס זענען ביז דעמאלט געווען גאנץ שוואך. דער דאזיגער זיג האט ערמעגליכט צו בעפעסטיגען דער בערראה־עקזיסטענץ פון דער רעפובליק.

מלוכה = פרעזידענט קאנפערירט מיט מלוכה=באנק=דירעקטארען.

וארשא, 21. (טעלעפאניש) דער מלוכה־פרעזידענט האט היינט אויפגענומען אויף א לענגערער אודיענץ דעם פרעזעס פון באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא גענעראל גורעצקי און פרעזעס פון לאנדווירטשאפטס באנק לורקעוויטש. ס'זענען ארומגערעדט געווארען וויכטיגע פראגען פון באנק־פאליטיק.

די לויה פון גור אריה הארנשטיין אין וויען.

פיל רביים און רבנים זיך בעטייליגט אין דער לויה

וויען. (י. ט. א.) דא איז פארגעקומען די לויה פון פערשטארבענעם גור־אריה הארנשטיין, וועלכער האט געשפילט א גרויסע ראלע אין די חסיד'ישע קרייזען אויף אוקראינע.

אין דער לויה האט זיך בעטייליגט א גרויסער עולם. אלע שוהלען און בתי־מדרשים אין וויען האבען געשיקט דעלעגאציעס צו דער לויה. אין דער לויה האבען זיך בעטייליגט דער טשארטקאווער, הוסיאטינער, סאדעגורער און קאפיטשינער רביים, ווי אויך פיל ווינער רבנים און בעקאנטע פערזענליכקייטען פון דער „אגודה", „מזרחה" און אנדערע עליגיעזע גרופירונגען.

די געשיכטע פון דער העברעאישער מוזיק.

וויען, (י.ט.א.) דער ווינער מוזיק־פארשער פראפ. מאקס גראף פערענדיגט אין קורצען א גרויס ווערק וועגען דער געשיכטע פון דער העברעאישער מוזיק. א שטארקען אינטערעס פאר דער העברעאישער מוזיק ווייזט אויך ארויס דער בעקאנטער שאפען־אינטערפרעטאר פראפ. יוליוס וואלפסאן, וועלכער סרעט לעצטענס גאנץ אפט ארויס מיט זיינע בעארבייטונגען פון העברעאישע מאטיוען.

געזונד=צושטאנד פון לארד באלפור פערבעסערט זיך.

לאנדאן, 21. (א.ה.) אין געזונד־צושטאנד פון לארד באלפור איז איינגעטראטען א בעדייטענדע בעסערונג. אין קורצען וועט לארד באלפור קענען ארויספאהרען קיין דרום־פראנקרייך אויף קוראציע.

לאנדאן, 21. (א.ה.) אין געזונד־צושטאנד פון לארד באלפור איז איינגעטראטען א בעסערונג.

———:O:———

כשר לפסח
KUNEROL
א גאראנטיר־טער ריינער שפייז=פעטס :—: פון :—: קאקאסניס.
ווערט אויסגעארבייט אונטער דער השגחה פון הרב ר' שמואל עהרענפעלד פון מאטטערסבורג מיט'ן רעכט פון הרב ר' אברהם צבי פערלמוטער ווארשא.

ערשטקלאסיגע קוואליפיצירטע שניידער = ארבייטער
מענער־בעשטעלט ווערען פון זאפארט געזוכט ביי
א. קוטשינסקי,
פעפער־גאס 20. 869

Dr. med.
BRAUN
23 פאלודניאווא 23,
טעלעפאן 26-40.
ספעציאל־ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט (האר־אויספאל)
נעהמט אן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5—8 אוונד.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, רענטגען־שטראהלען און קווארץ־ליכט, עלעקטרא־טעראפיע.
נעהמט אן פון 12—3 נאכמ. און פון 6—9 אוונד.
לעטשניצע־פרייזען.

ווארנונג!
אזוי ווי עס האבען זיך בעוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פעלד=בעטען, מאך איך בעקאנט דאס ג' פובליקום, אז די
עכט= פאטענטירטע **בעטען** עכט= פאטענטירטע
זענען פערזעהען נור מיט דער שוץ־מארקע
PALMA-PATENT
פאר וועלכע מיר זענען פעראנטווארטליך ביז 3 יאהר.
— צו בעקומען איז אלע געשעפטען. —
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל
ניקעל=בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך,
טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך
מעטער=מאס, אויף רעדלעך.
מאטראצען געבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע.
קאזעטקעס און טאפטשאנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אדער ברוין 17 זל.. פאלאווע בעטלעך 14 זל.
רעיעלע בעהאנדלונג. פאבריקס־פרייזען. זעמטליכע רעפעראטורן.
הורט! **לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85.** דעטייל!

הכנסת כלה ג"ק לאדז
מאכט בעקאנט, אז מיטוואך, פ' צו (ד. 28/3 ד. י.), פינקטליך 7 א זייגער אין אוונד קומט פאר ביי ר' מאיר נ"י יאסקאוויטש, פיעטריקאווער 33
די ערשטע אלגעמיינע גענעראל־פערזאמלונג
מיט פאלגענדער טאג־ארדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואהלען פון א פאריזיצענדער, 3) פארלעזען די סטאטוטען, 4) ענדערן דעם § 8, 5) וואהלען פון א פערוואלטונג מיט א רעוויזיאנס־קאמיסיע און קאנדידאטען, 6) פרייע פארשלאגען. די גרינדער.
בעמערקונג: ביי א נישט גענוגענדער צאהל מיטגלידער קומט די פערזאמלונג פאר דעם זעלבען טאג מיט א שעה שפעטער, ד"ה 8 א זייגער אין אוונד ביי יעדער צאהל מיטגלידער לויט פאראגראף 22;
875

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך=דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר רעקאווסקי	נאז האלז, אויערען קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין־פאלאק	אויגען־קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2
ד"ר ראזענצווייג	קינדער־קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפירני	פרויען און געבורטס־הילף	11—1½ 5—6
ד"ר קאנטאר	כירורגישע־קראנקהייט.	זונ. 4-5 1—2
ד"ר ווייגבערג	אינ. הערץ לונגען־קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזינאמשיק	צאהן־ארצט	3—7
נ. ראזעס	צאהן־ארצט	9—2

צאהן־טעכניש־פלאמבירונגען, קראנען, טאפטען א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען=אינסטיטוט
המלונג פון הויט־קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ־לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע טעכנישע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער. אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיט אין דער שטאט.

ערצטליך־קאסמעטיש. גאבינעט
פרל. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אוונד

אנאנסען — אין — „נייעם פאלקבלאט"
האבען דעם גרעסטען ערפאלג.

א שדכן
וועלכער האט בעקאנטשאפט אין אינטעליגענטע ספערען ווערט געזוכט.
אפערטען אונטער „Młody"
אין אדמ. „נ. פ." 862

ווערגלעזער
צו מצות
ווערען געזוכט פון זאפארט אין דער בעקעריי
קילינסקי 49. 866

אבטונג שטעפער=געזעלן
עס ווערט געזוכט
א גוטער נייער
זאל אויך קענען ביים טיש און א קלאפער. צו ערפרעגען
5 לוטאמירסקא 5
באלדערמאן. 864

א יונגעל
וועלכער איז בעקאנט אין ווייקעלער ארבייט קען זיך מעלדען ביי כאסילעוו
ציגעל=גאס 32. 868

ס'ווערט געברויכט
א בעסערער קלאפער
צו געגריוועטע ארבייט,
נארוטאוויטשא 18,
פירמע „ספארט". 871

Dr. med.
L. Pikielny
ספעציאל־ארצט פאר
נירען, בלאזען־ און הארן־קראנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
נעמט אן פון 4—7 אין אוונד

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען־ קראנקהייטען
און געבורטסהילף
פיעטרזער 11 טעל. 34-72.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און וועגערישע קראנקהייטען און ליבע־שוואכקייט.
נעמט אן פון 4—7 אין אוונד.

לעכער
צו נעהען אויף דער מאשין ווערען אנגענומען ביי
ג. נאָרדמאן
29 צעגעלניאנא 29

הייליגעמערא־ ה' לגאגישע קורסען
פאר שוואכבעגאבטע, שווער־דערציהבארע קינדער. שפראך־שטערונגען (שטאמלען, שטאטערן)

Dr. med.
A. Szmirgeld
ערווען־ארצט
עלעקטריזאציעס, ליכטהייל־מעטהאדען
Cegielnjana 6, tel. 51-89
נעמט אן פון 5—7 אוונד

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט־און וועגערישע קראנקהייטען.
2 נאווראט 2
נעמט אן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4—8 אוו. פאר פרויען ספעציעל פון 4—5 נאכמיטאג. פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקה בעהאנדל. פון מענער־שוואכע
נעמט אן פון 5—9 אוונד

מצה=רייבעכץ
=== וולאצלאווקער ===
העל, שיין, טרוקען מיט א הכשר
צו בעקומען ביי דער פירמע
פיעטרקאווסקי און ברייטשטיין
אלעקסאנדריסקא 12, טעל. 40-92
צו ביליגע פרייזען. צו ביליגע פרייזען

השבת אבדה נעכטען האב איך פערלוירען א וועקסעל אויף 71 זל. אויסשטעלער ס. יונגפער, ווארשא. צאהלבאר דעם 29 אפריל 1928, ארדרע ס. הערמאלין, זשיראנטען ס. קאלטמאן, ב. ליפשיץ און פ. גאדלעווסקי. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוברענגען דעם וועקסעל צו ה.ד. דזשאלאשינסקי קאמיענא 3

SZOPY murowanej ewentualnie drewnianej
krytej parterowej, powierzchni od 100 metr. kw. poszukuję. Pośrednicy pożądani. Oferty do administr. niniejszego pisma pod „S z o p a". 870

Obermeyer-Apparat
פאר שוועבעל־פארבען פאר 20 פאך — 90 קילא בוים־וואלגארן מיט רעזערוופלאטען־קעסעל, פאסט ניי, איז גינסטיג צו פערקויפען.
וואלטשאנסקא 257, טעל. 30-01

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]